

At: Aelodau'r Pwyllgor Craffu
Cymunedau

Dyddiad: 30 Awst 2018

Rhif Union: 01824 712554

ebost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Gyngorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU, DYDD IAU, 6 MEDI 2018 am 9.30 am yn SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN LL15 1YN.**

Yn gywir iawn

G Williams

Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd

AGENDA

RHAN 1 – ESTYNNIR GWAHODDIAD I'R WASG AC AELODAU'R CYHOEDD FYNYCHU'R RHAN YMA O'R CYFARFOD

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Aelodau i ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu yn y busnes a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Hysbysiad o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972.

4 COFNODION (Tudalennau 5 - 16)

Derbyn cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Cymunedau a gynhaliwyd ar 12 Gorffennaf 2018 (copi wedi'i atodi).

5 RHOI CYNNIG GOFAL PLANT AM DDIM LLYWODRAETH CYMRU AR WAITH YN SIR DDINBYCH (Tudalennau 17 - 78)

Ystyried Adroddiad gan y Prif Reolwr: Ymyrraeth, Ataliad, Iechyd a Lles (copi wedi'i atodi) i geisio barn y Pwyllgor Craffu ar weithrediad arfaethedig cynnig Gofal Plant am ddim Llywodraeth Cymru yn Sir Ddinbych o Ebrill 2019.

6 RHAGLEN WAITH ARCHWILIO (Tudalennau 79 - 96)

Ystyried adroddiad gan y Cydlynnydd Archwilio (copi wedi'i atodi) yn gofyn am adolygiad o raglen gwaith i'r dyfodol y pwyllgor ac yn diweddarau aelodau ar faterion perthnasol.

7 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR PWYLLGORAU

Derbyn unrhyw ddiweddariadau gan gynrychiolwyr y Pwyllgor ar Fyrddau a Grwpiau amrywiol y Cyngor.

AELODAETH

Y Cynghorwyr

Y Cyngorydd Huw Williams
(Cadeirydd)

Y Cyngorydd Graham Timms (Is-
Gadeirydd)

Brian Blakeley
Meirick Davies
Rachel Flynn
Tina Jones
Merfyn Parry

Anton Sampson
Glenn Swingler
Andrew Thomas
Cheryl Williams

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth
Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cod Ymddygiad Aelodau

DATGELU A CHOFRESTRU BUDDIANNAU

Rwyf i,
(enw)

*Aelod /Aelod cyfetholedig o
(*dileuer un)

Cyngor Sir Ddinbych

YN CADARNHAU fy mod wedi datgan buddiant ***personol / personol a sy'n rhagfarnu** nas datgelwyd eisoes yn ôl darpariaeth Rhan III cod ymddygiad y Cyngor Sir i Aelodau am y canlynol:-
(*dileuer un)

Dyddiad Datgelu:

Pwyllgor (nodwch):

Agenda eitem

Pwnc:

Natur y Buddiant:

(Gweler y nodyn isod)*

Llofnod

Dyddiad

Noder: Rhowch ddigon o fanylion os gwelwch yn dda, e.e. 'Fi yw perchennog y tir sy'n gyfagos i'r cais ar gyfer caniatâd cynllunio a wnaed gan Mr Jones', neu 'Mae fy ngŵr / ngwraig yn un o weithwyr y cwmni sydd wedi gwneud cais am gymorth ariannol'.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Craffu Cymunedau a gynhaliwyd yn Ystafell Bwllgor 1a, Neuadd y Sir, Rhuthun, Dydd Iau, 12 Gorffennaf 2018 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Brian Blakeley, Rachel Flynn, Tina Jones, Anton Sampson, Glenn Swingler, Andrew Thomas, Graham Timms (Is-Gadeirydd), Cheryl Williams a Huw Williams (Cadeirydd).

Roedd y Cynghorydd Tony Thomas, Aelod Arweiniol dros Dai, Rheoleiddio a'r Amgylchedd yn bresennol ar gyfer eitem rhif 6 ar gais y Pwyllgor.

Arsylwyr: Y Cynghorwyr Bobby Feeley ac Arwel Roberts.

HEFYD YN BRESENNOL

Cyfarwyddwr Corfforaethol: Uchelgais Economaidd a Chymunedol (GB), Pennaeth y Gwasanaethau Cymorth Cymunedol (PG), Pennaeth y Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol (TW), Rheolwr Uned Waith (AC), Cydlynnydd Craffu (RE), Swyddog Gwasanaethau Democrataidd (KAE).

Unigolion a oedd yn bresennol o Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Gogledd Cymru:

Andrew Long – Rheolwr Rhanbarthol WAST Gogledd Cymru

Duncan Robertson – Arweinydd Clinigol Rhanbarthol (Parafeddyg Ymgynghorol) Gogledd Cymru

Claire Bevan – Cyfarwyddwr Gweithredol Diogelwch o Ansawdd Uchel a Phrofiad Cleifion (Nyrsio) WAST

Pam Hall – Cyfarwyddwr Anweithredol WAST

Deborah Cartref – Yn cynrychioli Gill Harries, Cyfarwyddwr Nyrsys Gweithredol PBC

1 YMDDIHEURIADAU

Cafwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Merfyn Parry.

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Datganodd y Cynghorydd Brian Blakeley gysylltiad personol yn eitem rhif 5 ar y rhaglen gan fod ei wraig yn gweithio i'r GIG.

3 MATERION BRYN FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Nid oedd unrhyw faterion bryn.

4 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Cymunedau a gynhaliwyd ar 17 Mai.

Nid oedd unrhyw fater yn codi.

PENDERFYNWYD y dylid derbyn a chymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Mai 2018 fel cofnod cywir.

5 YMDDIRIEDOLAETH GWASANAETH AMBIWLANS CYMRU A GWASANAETH MEDDYG TEULU TU ALLAN I ORIAU

Croesawodd y Cadeirydd gynrychiolwyr o Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwllans Cymru (WAST) a Gwasanaeth Meddyg Teulu Tu Allan i Oriau Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i'r cyfarfod, i roi cyflwyniad ar sut mae'r ddau wasanaeth yn cydweithio i wella canlyniadau i gleifion drwy ddarparu ymateb sy'n addas yn glinigol, yn hytrach na chanolbwyntio ar dargedau amser diystyr.

Drwy gyfrwng cyflwyniad PowerPoint, eglurodd cynrychiolwyr WAST y rhaglen trawsnewid sydd wedi digwydd yn y gwasanaeth ambiwlans yng Nghymru dros y blynyddoedd diweddar. Fe wnaethant dynnu sylw at nifer o ddatblygiadau cadarnhaol a oedd wedi digwydd fel rhan o'r rhaglen trawsnewid hon, ac fe wnaethant rannu eu profiad o weithredu'r Model Ymateb Clinigol (a benderfynodd ar yr ymateb mwyaf addas i ddefnyddio galwad argyfwng). Fe wnaethant sôn am y gwersi a ddysgwyd fel rhan o'r broses weithredu a'u dyheadau am y dyfodol i wella'r llwybr gofal i gleifion.

Rhodddwyd trosolwg hefyd i Aelodau am sefyllfa'r Model Ymateb Clinigol yng nghydestun y newid sefydliadol a system ehangach o fewn y gwasanaeth iechyd yng Nghymru.

Comisiynwyd WAST gan bob bwrdd iechyd yng Nghymru i roi gwasanaeth ambiwlans i gludo cleifion i'w sefydliadau ac i ddarparu gwasanaethau ymyrraeth iechyd addas ar y ffordd i'r sefydliadau hynny. Ar draws Cymru, roedd y Gwasanaeth yn delio gydag oddeutu 1,300 o alwadau brys bob dydd. Roedd y Gwasanaeth – a ariannwyd gan y Llywodraeth – am ddim yn y pwynt o angen.

Yn debyg i wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol eraill, ac yn rhannol oherwydd newidiadau demograffig, roedd o dan bwysau cynyddol, wrth i'r galw am ei wasanaethau barhau i gynyddu. Roedd y cynnydd hwnnw mewn galw wedi tynnu sylw'r Gwasanaeth Ambiwllans at yr angen i newid yr amgylchedd gweithredu roeddent yn gweithio o'i fewn. Tynnwyd y ffocws oddi wrth fodloni targedau amser diystyr, i wella'r profiad i'r claf pan roeddent yn cyrraedd, i'w trin gyda'r bwriad o wella'r canlyniadau iddynt yn y tymor hir.

Roedd y Model Ymateb Clinigol newydd wrth wraidd y rhaglen trawsnewid. WAST oedd y Gwasanaeth Ambiwllans cyntaf i fabwysiadu'r model hwn, fodd bynnag, roedd gwasanaethau yn Lloegr a'r Alban bellach yn dilyn arweiniad WAST. Yn ystod y cyflwyniad, fe wnaeth cynrychiolwyr WAST:

- ddisgrifio'r broses 'dylunio ambiwlans i ofal heb ei drefnu' a'r weithdrefn flaenoriaethau Coch, Oren, Gwyrdd (COG) y cytunwyd arni - a oedd wedi'i dylunio i fod â ffocws clinigol, ac yn ddoeth a diogel i bob claf;
- rhoi gwybod mai'r unig darged roeddent yn cael eu mesur yn ei erbyn ar sail genedlaethol gan y Llywodraeth oedd y targed 8 munud a osodwyd ar gyfer ymateb i alwad gyda statws 'Coch' - yr argyfwng â'r lefel uchaf, er eu bod fel Gwasanaeth â thargedau amrywiol wedi'u gosod ar gyfer tasgau penodol neu feysydd gwaith;
- rhoi gwybod bod lleihau'r galw am y Gwasanaeth yn anodd iawn. Roedd data'n dangos cynnydd mewn galw o'r naill flwyddyn i'r llall, gyda rhagamcaniadau'r dyfodol hefyd yn amcangyfrif cynnydd o'r naill flwyddyn i'r llall mewn galw ar y Gwasanaeth ar gyfer y dyfodol rhagweladwy. O ganlyniad, roedd angen cynllun i geisio rheoli'r galw'n well;
- egluro bod y Model Ymateb Clinigol a dreialwyd ac a fabwysiadwyd yng Nghymru'n cynnwys gweithio gyda phartneriaid - h.y. Byrddau Iechyd, Meddygon Teulu, Gwasanaethau Cymdeithasol, Heddlu, Gwasanaeth Tân ac Achub ac ati - i gefnogi pobl yn effeithiol ac yn addas a oedd yn galw'r Gwasanaeth Ambiwllans yn rheolaidd (Galwyr Rheolaidd).
Er enghraifft, roedd clinigwyr nawr wedi'u lleoli yng Nghanolffannau Rheoli'r Heddlu a'r Gwasanaethau Tân ac Achub, gyda'r bwriad o flaenoriaethu ymateb y Gwasanaeth Ambiwllans i'r galwadau hynny'n addas. Roedd y dull 'Gwranddo a Thrin', lle'r oedd parafeddygon a chlinigwyr nyrs yn cynnal asesiadau ffôn ac yn penderfynu ar y dull mwyaf addas o drin y claf, yn profi i fod yn llwyddiannus.
Roedd yr ystadegau ar nifer y galwadau a ddaeth i'r Gwasanaeth yn ystod y cyfnod rhwng Ionawr a Mawrth 2017 a 2018, a nifer y teithiau o'r ambiwlans i'r ysbyty'n dangos llwyddiant y Model Ymateb Clinigol newydd. Er gwaethaf nifer y galwadau a gafodd y Gwasanaeth yn cynyddu, roedd nifer y teithiau i'r ysbyty mewn ambiwlans wedi lleihau, gan ryddhau'r ambiwlansys brys i fod ar gael i ymateb i argyfyngau critigol;
- rhoi gwybod i aelodau bod gan WAST darged o 65% wedi'i osod ar gyfer nifer y galwadau ymateb categori COCH i'w cyrraedd o fewn 8 munud yn Sir Ddinbych. Roedd y targed o 65% yn ystyried natur wledig y sir. Rhwng Ionawr a Mai 2018, roedd y Gwasanaeth wedi rhagori ar y targed hwn ac yn ymateb i alwadau yn y categori hwn o fewn y cyfnod amser o 8 munud mewn 80% o achosion, gyda pherfformiad yn amrywio rhwng 72.7% ac 85.4%; a
- rhoi ystadegau ar nifer yr 'oriau ambiwlans a gollwyd' oherwydd yr amser a gymerwyd y tu allan i Adrannau Damweiniau ac Achosion Brys i 'drosglwyddo' cleifion i ofal y Bwrdd Iechyd. Roedd nifer yr 'oriau a gollwyd' yn ardal BIPBC yr uchaf yng Nghymru yn gyson. Fodd bynnag, roedd llawer o waith wedi'i wneud yn Ysbyty Glan Clwyd gyda'r bwriad o wella perfformiad yn yr ardal hon. Roedd y dull hwn wedi bod yn llwyddiannus a bellach yn cael ei gyflwyno i Adrannau Damweiniau ac Achosion Brys eraill ledled Gogledd Cymru;

Rhoddodd Arweinydd Clinigol Rhanbarthol (Parafeddyg Ymgynghorol) WAST ar gyfer Gogledd Cymru drosolwg o'r prosiect peilot a wnaed, gyda'r nod o brofi a allai model cylchdroadol o weithio gan alluogi defnydd effeithiol o Uwch Ymarferwyr Parafeddygol, leihau derbyniadau ysbyty diangen.

Roedd y cynllun peilot, a ddigwyddodd rhwng Hydref 2017 a Mawrth 2018 yn cynnwys 10 Uwch Ymarferwydd Parafeddygol, gydag un wedi'i leoli yn y Ganolfan Galwadau Clinigol. Fel rhan o'r prawf, roedd yr Uwch Ymarferwyr Parafeddygol yn defnyddio'r dull 'gwrando a thrin' i benderfynu ar y llwybr gofal gorau i'r claf.

Yn ystod y cyfnod prawf 4 mis, heb unrhyw effaith andwyol yn codi:

- Cafodd 1045 o ddigwyddiadau 'cod 3 uchaf' eu trin.
- Cafodd 30% o achosion eu datrys a'u cau gan yr Uwch Ymarferwyr Parafeddygol.
- Dim ond 30% o'r galwadau a oedd angen ambiwlans brys i'w cludo i ysbyty,
- Nid oedd 70% o'r galwadau angen mynd i Adran Achosion Brys ysbyty.

O ganlyniad, roedd 307 o deithiau cludo mewn ambiwlans wedi'u hosgoi, sy'n cyfateb i 732 awr ambiwlans (neu 61 sifft 12 awr) wedi'u cadw i'w rhoi yn ôl yn y system. Roedd 95% o gysylltiadau wedi'u datrys gydag un episod o ofal, gyda lefel boddhad cleifion yn cael eu cofnodi'n 98%.

Gan fod mwyafrif yr Uwch Ymarferwyr Parafeddygol naill ai yn Ysbyty Gwynedd, Bangor ar hyn o bryd, neu Ysbyty Maelor, Wrecsam, roedd achos busnes yn cael ei baratoi ar hyn o bryd i ehangu'r gwasanaeth ar draws Gogledd Cymru. Roedd gwaith hefyd yn mynd rhagddo gyda'r bwriad i hyfforddi Uwch Ymarferwyr Parafeddygol i lefel hyd yn oed yn uwch – byddai hynny'n eu caniatáu i roi meddyginiaethau ar bresgripsiwn uwchlaw'r hyn y mae'r Cyfarwyddiadau Grŵp Cleifion yn eu caniatáu i'w rhoi ar bresgripsiwn ar hyn o bryd.

Roedd y potensial o leoli Uwch Ymarferwyr Parafeddygol mewn sefyllfaoedd gofal sylfaenol ar sail gylchdroadol hefyd yn cael ei archwilio i roi cefnogaeth i wasanaethau gofal sylfaenol. Yn wahanol i broffesiynau meddygol a nyrsio eraill, roedd parafeddygon ar hyn o bryd yn cael eu cyflogi ar sail gradd sengl. Roedd archwiliad o'r potensial i ddatblygu llwybr i gamu ymlaen mewn gyrfa, gyda'r posibilrwydd o gyflwyno graddau cyflog a fyddai'n adlewyrchu profiad, sgiliau arbenigol ac ati'n mynd rhagddo.

Yn ddiweddar, roedd y prosiect peilot wedi'i ddyfarnu â gwobr Rhagoriaeth mewn AD Academi Cymru a Healthcare People Management Association, ac wedi cyrraedd y rhestr fer yn y wobwr Categori Gwella Diogelwch Cleifion yng Ngwobrau GIG Cymru.

Fe wnaeth Cyfarwyddwr Gweithredol Diogelwch o Ansawdd Uchel a Phrofiad Cleifion (Nyrsio) WAST, a Chyfarwyddwr Nyrsys Gweithredol BIPBC a'r Uwch-nyrs ar gyfer Gwasanaeth Meddyg Teulu y Tu Allan i Oriau ar gyfer Conwy a Sir Ddinbych, amlinellu'r peilot Llwybrau Gofal Amgen, a lanswyd yn Hydref 2017, a gwaith y Gwasanaeth Meddyg Teulu Tu Allan i Oriau i liniaru pwysau ar Adrannau Achosion Brys a gwasanaethau cleifion mewnol ysbyty.

Roedd Gwasanaethau Iechyd a Gofal Cymdeithasol ledled y DU yn profi'r galw uchaf erioed am eu gwasanaethau yn ystod gaeaf 2017/18. Roedd y broses Llwybr Gofal Amgen yn liniaru pwysau ar Adrannau Achosion Brys drwy gyfarwyddo neu gludo cleifion lle bo'n briodol i Unedau Mân Anafiadau, a oedd yn gyffredinol yn agosach at gartref y claf.

Yn yr Uned Mân Anafiadau, gallent gael y driniaeth addas gan ymarferydd nyrsio neu uwch ymarferydd nyrsio, a/neu gael eu hasesu am atgyfeiriad i wasanaethau mwy arbenigol – h.y. gofal y galon, Rheoli Diabetes, Gwasanaethau Alcohol a Chyffuriau, Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol ac ati. Roedd gan yr Uned Mân Anafiadau amgylchedd llawer gwell i'r claf nag Adran Achosion Brys brysur, yn enwedig os oeddent ag anghenion cymhleth.

Roedd y Bwrdd Iechyd yn gweithio'n agos gyda Meddygon Teulu a'r Gwasanaeth Meddyg Teulu Tu Allan i Oriau, o ran atgyfeirio cleifion at Feddygon Teulu, ar gyfer rheolaeth gofal iechyd parhaus. Tra bod y Gwasanaeth hwn yn gweithio'n agos gyda'r Bwrdd Iechyd i ddelio â'r cleifion hynny a ddaeth i'r Adran Achosion Brys pan fo meddygfeydd Meddyg Teulu wedi cau ac ati.

Roedd y Gwasanaeth Meddyg Teulu y Tu Allan i Oriau, llinell broffesiynol ymroddedig ar gael i WAST, gweithwyr gofal iechyd proffesiynol eraill - Galw Iechyd Cymru, Nyrsys Ardal, Gwasanaethau Marie Curie ac ati – a'r cyhoedd am gyngor Meddyg Teulu ar gael rhwng 6.30pm bob nos a thros nos tan 8am o ddydd Llun i ddydd Gwener, a rhwng 6.30pm ddydd Gwener ac 8am ddydd Llun am wasanaeth penwythnos.

Roedd pob galwad ffôn a dderbyniwyd gan y Gwasanaeth, yn cynnwys y rhai hynny gan barafeddygon, lle cafwyd tua 80 i 100 yr wythnos, yn cael eu hadolygu drwy ddefnyddio'r wybodaeth/hanes a roddwyd gan y galwr, cyn y penderfynwyd ar y llwybr clinigol mwyaf addas. Roedd ystyriaeth yn cael ei rhoi ar hyn o bryd i ddatblygu'r Gwasanaeth ymhellach drwy gael presenoldeb Meddyg Teulu y Tu Allan i Oriau o fewn Gwasanaeth Un Pwynt Mynediad Sir Ddinbych. Byddai hyn o fudd i'r Gwasanaeth Meddyg Teulu y Tu Allan i Oriau – drwy gael ei gydleoli gyda gwasanaethau ac asiantaethau iechyd a gofal cymdeithasol – a byddai hefyd yn cynorthwyo'r Cyngor i fodloni'r gofyniad o gael isafswm o ddau unigolyn ar gael yn y Gwasanaeth yn ystod penwythnosau ac ati.

Gyda newidiadau yn nemograffeg y boblogaeth a nifer gynyddol y bobl hŷn yn byw yn y gymuned, roedd breguster yn dod yn fwy cyffredin. Roedd hyn yn ei dro yn cynyddu'r galw ar wasanaethau, felly er mwyn rheoli'r galw hwnnw, roedd yn hanfodol bod yr holl wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol a'r sector gwirfoddol yn cydweithio'n agos, i fodloni a rheoli'r galw cynyddol, drwy ddyfeisio llwybrau gofal amgen i gefnogi unigolion.

Gan ymateb i gwestiynau aelodau, fe wnaeth cynrychiolwyr WAST a BIPBC, ynghyd ag Aelod Arweiniol Sir Ddinbych dros Annibyniaeth a Lles, a Phennaeth y Gwasanaethau Cymorth Cymunedol:

- roi gwybod bod cyfeiriad y daith a amlinellwyd gan WAST a BIPBC yn eu cyflwyniadau'n mynd yn dda gyda'r hyn yr oedd y Cyngor am ei gyflawni, yn enwedig o ran rheoli'r Gwasanaeth Un Pwynt Mynediad;
- rhoi gwybod mai'r prif fater i wasanaethau gofal cymdeithasol oedd amseroedd aros i'r ambiwlans gludo unigolion a aseswyd bod angen eu cadw o dan y Ddeddf Iechyd Meddwl;

- rhoi gwybod bod WAST ar hyn o bryd yn edrych ar ei Gynllun Iechyd Cyhoeddus i sicrhau ei fod yn ategu at ei holl gynlluniau gweithredol a'i Gynllun Lles;
- cytuno bod angen a dyletswydd i addysgu a chyfathrebu gyda phreswylwyr ynghylch pryd i gysylltu â'r Gwasanaeth Ambiwlans a pha wasanaethau iechyd neu ofal cymdeithasol eraill y dylid eu hystyried cyn ffonio 999;
- cadarnhau bod pob Uned Mân Anafiadau yn Sir Ddinbych, ac ar draws Gogledd Cymru, wedi bod ynghlwm wrth y peilot Llwybrau Gofal Amgen;
- cadarnhau bod WAST yn gweithio'n agos gyda'r Gwasanaeth Tân ac Achub ar nifer o fentrau. Roedd uchelgais o hyd i gyflwyno cyd-ymateb ar draws Gogledd Cymru, lle byddai staff y Gwasanaeth Tân ac Achub a phersonél y Gwasanaethau Ambiwlans yn ymateb gyda'i gilydd i ddigwyddiad, gyda'r bwriad o ddechrau'r driniaeth addas i'r claf yn syth wedi i'r cerbyd argyfwng cyntaf gyrraedd digwyddiad. Roedd gan y ddau wasanaeth drefniadau rhannu data hefyd. Fe wnaeth staff y Gwasanaeth Tân ac Achub a oedd yn cynnal Gwiriadau Diogelwch Tân yn y Cartref hefyd nodi peryglon baglu neu lithro posibl mewn cartref unigolyn, unrhyw arwyddion o afiechyd, camdriniaeth neu esgeulustod, materion ffordd allan a pharatoi cynlluniau gadael mewn achos o argyfwng, y gallai pob un ohonynt fod yn wybodaeth werthfawr i wasanaethau eraill, fel y Gwasanaeth Ambiwlans os oeddent yn cael eu hanfon i'r cyfeiriad penodol hwnnw yn y dyfodol. Roedd WAST hefyd yn gweithio gyda'r Gwasanaethau Tân ac Achub a'r Heddlu mewn perthynas â phryderon diogelu a/neu arwyddion o ddementia. Po fwyaf oedd yr wybodaeth y gallai asiantaethau ei rhannu am unigolion yr oeddent yn ymgysylltu â nhw, y gorau fyddai'r lefel o ofal y gallai gwasanaethau eraill eu rhoi i'r unigolion hynny pan fyddai'r angen yn codi;
- cydnabod nad oedd Uwch Ymarferwyr Parafeddygol wedi'u hyfforddi gan Feddyg Teulu, nid oedd disgwyl iddynt fod â'r wybodaeth a chyfres sgiliau Meddygon Teulu. Roedd eu sgiliau'n fwy helaeth na pharafeddygon, ac felly roeddent yn adnodd ategol a allai roi ymyrraeth gynnar a gofal i glaf, ac o bosibl, atal yr angen am ragor o ymyrraeth feddygol mwy cymhleth yn hwyrach ymlaen. Roeddent hefyd â'r wybodaeth a'r profiad i benderfynu ar y llwybr gofal cam nesaf mwyaf addas i'r claf, os oedd angen un;
- cytuno gydag aelodau Pwyllgor bod yr Ymatebwyr Cyntaf gwirfoddol yn allweddol i ardaloedd gwledig gan fod ganddynt y sgiliau i nodi ataliad y galon, mynediad at ddiffibrilwyr a'r sgiliau i'w defnyddio, yn ogystal â'r wybodaeth i ddelio ag achosion o faglu a chwympo;
- rhoi gwybod bod nifer y gwelyau ar gael ym mhob Adran Damweiniau ac Achosion Brys yn benderfyniad y Bwrdd Iechyd. Fodd bynnag, roedd y galw am welyau yn yr adrannau hyn yn amrywio bob dydd ac yn anodd iawn i'w ragweld h.y. roedd Adran Damweiniau ac Achosion Brys Ysbyty Glan Clwyd wedi rhagweld 60 ambiwlans i gludo cleifion i'r Adran y diwrnod blaenorol, y cyfanswm gwirioneddol ar ddiwedd y dydd oedd 68 ambiwlans yn cludo cleifion i'r Adran. Er iddynt gael mwy o ambiwlansys na'r disgwyl, roedd yr Adran wedi gallu delio'n ddiogel â'r cleifion;
- rhoi gwybod i aelodau bod yr oedi a gafwyd wrth drosglwyddo cleifion i ysbytai rhanbarth cyffredinol yn deillio o'r Bwrdd Iechyd yn methu â rhyddhau cleifion i lefydd diogel eraill h.y. eu cyfeiriad cartref, ysbyty cymunedol ac ati. Yn gyffredinol, o ran rhyddhau pobl i'w cyfeiriad cartref, cafwyd problem gydag oedi wrth drefnu pecynnau gofal i'r unigolion dan sylw;

- cadarnhau, gyda'r bwriad o gynorthwyo preswylwyr i gael y gwasanaethau cywir gyda'u galwad ffôn cyntaf, bod WAST yn archwilio'r dichonoldeb o sefydlu 'Canolbwynt Clinigol' yng Ngogledd Cymru. Y bwriad oedd y byddai pobl sy'n deialu 999 neu 111 yn cael eu cyfeirio at y gwasanaeth cywir. Roedd gwasanaeth tebyg eisoes yn gweithredu yn ardal Bwrdd Iechyd Abertawe Bro Morgannwg. Gobeithiwyd y byddai cam cyntaf y gwasanaeth hwn ar gael yn ardal BIPBC mewn pryd ar gyfer y gaeaf sydd i ddod, gyda'r bwriad o adeiladu ar y gwasanaeth sydd ar gael drwy'r Canolbwynt yn y dyfodol;
- rhoi gwybod bod Ambiwlansys sy'n aros er mwyn ymateb i alwadau brys wedi'u lleoli mewn Gorsafoddedd Ambiwlans ac mewn cilfannau ger ochr y ffordd. Roedd penderfyniadau o ran eu lleoliadau wedi'i seilio ar gyflawni'r cwrpas gorau y gallai cerbyd argyfwng ei roi i'r ardal honno ar yr adeg benodol honno;
- egluro bod y cyfleuster Gwiriwr Symptomau ar wefan Galw Iechyd Cymru'n nodwedd eithriadol o ddefnyddiol i'r cyhoedd. Yn y dyfodol, gydag esblygiadau technolegol, gall gwasanaethau defnyddiol eraill fod ar gael i ddyfeisiau symudol;
- cadarnhau bod WAST a'r Bwrdd Iechyd yn cydweithio'n agos gyda phob un o'r 6 gwasanaeth Un Pwynt Mynediad yng Ngogledd Cymru ac yn atgyfeirio achosion atynt. Disgwylwyd unwaith y byddai ar ei draed, y byddai'r gwasanaeth Canolbwynt Clinigol newydd hefyd yn cyfeirio pobl at yr Un Pwynt Mynediad ar gyfer eu hardal. Fodd bynnag, byddai'n ddefnyddiol i WAST, BIPBC a gwasanaethau rhanbarthol ac isranbarthol eraill gael un rhif ffôn penodol a fyddai'n eu cysylltu at yr Un Pwynt Mynediad, yn hytrach na chael chwe rhif ffôn gwahanol iddynt, fel a geir ar hyn o bryd. Fodd bynnag, roeddent o'r farn y byddai gweithio'n agosach rhwng pob asiantaeth yn hanfodol os oedd pwysau demograffig am gael eu rheoli'n effeithiol;
- rhoi gwybod bod cynrychiolwyr WAST yn cyfarfod yn rheolaidd gyda Llywodraeth Cymru (SG) a Phrif Weithredwyr y saith Bwrdd Iechyd yng Nghymru; a
- chadarnhau bod y cynnig i gyflwyno'r Gwasanaeth Uwch Ymarferwyr Parafeddygol ar draws Gogledd Cymru bellach yn ffurfio rhan o gynllun busnes WAST am y flwyddyn i ddod. Roedd y Gwasanaeth a'r Bwrdd Iechyd hefyd yn archwilio'r hyfywedd o ehangu ar oriau agor Uned Mân Anafiadau a fferyllfeydd a weithredir gan wasanaeth iechyd.

Roedd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Uchelgais Economaidd a Chymunedol am wneud ymholiadau ynghylch unrhyw ddata y gallai'r Cyngor eu rhannu gyda WAST – gan ei fod yn ymwybodol bod y Gwasanaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd er enghraifft yn cadw gwybodaeth yn dilyn ymweliadau Iechyd Amgylcheddol, neu ymweliadau gorfodi i Dai Amlfeddiannaeth.

Dywedodd cynrychiolwyr WAST a BIPBC os byddai aelodau Pwyllgor yn dymuno ymweld â'r Adran Damweiniau ac Achosion Brys yn Ysbyty Glan Clwyd, y byddent yn hwyluso ymweliad.

Ar ddiwedd y drafodaeth diolchodd y Cadeirydd i gynrychiolwyr WAST a BIPBC am fynychu, am roi eu cyflwyniad ac ateb cwestiynau'r Aelodau. Fe'i llongyfarchodd am y gwelliannau i'r Gwasanaethau Ambiwlans a Thu Allan i Oriau, a'u hannog i

barhau i anelu at wella gwasanaethau ar gyfer preswylwyr y sir, gan fod gwasanaethau iechyd yn cyffwrdd bywyd pob preswlydd. Felly:

Penderfynwyd: - yn amodol ar yr arsylwadau uchod, i dderbyn y cyflwyniadau gan Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwylans Cymru a'r Gwasanaeth Meddyg Teulu Tu Allan i Oriau.

6 MYNWENTYDD CYNGOR SIR DDINBYCH

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Dai, Rheoleiddio a'r Amgylchedd yr adroddiad ar y cyd (a gylchredwyd yn flaenorol) gan yr Uned Waith a'r Rheolwr Strydwedd a'r Rheolwr Strydwedd (Gogledd), a ddiweddarodd aelodau ar faterion rheoli'n ymwneud â mynwentydd ym mherchnogaeth y Cyngor Sir, yn cynnwys capasiti gweddilliol mynwentydd ar draws y sir, a'r ardaloedd risg posibl o ran capasiti claddedigaethau yn y dyfodol. Eglurodd ymhellach fod yr adroddiad a'r atodiadau cysylltiedig yn ceisio safbwyntiau'r Pwyllgor ar y cynnydd arfaethedig mewn ffioedd claddu a mynwentydd ym mherchnogaeth y sir, a ddylai grŵp tasg a gorffen gael ei sefydlu i ystyried capasiti'r dyfodol mewn mynwentydd, ac fe amlinellodd hefyd y weithdrefn cynnal a chadw cyfredol a pholisïau rheoli ar gyfer y mynwentydd. Rhoddodd yr Aelod Arweiniol wybod bod Sir Ddinbych ar hyn o bryd yn codi'r ffioedd claddedigaethau isaf yng Ngogledd Cymru, a dyma'r rheswm dros gynnig y cynnydd o 5% mewn ffioedd. Hyd yn oed pe bai'r cynnydd o 5% yn cael ei gymeradwyo, byddai Sir Ddinbych yn dal yn un o'r awdurdodau a fyddai'n codi'r ffioedd claddedigaethau isaf yn y rhanbarth.

Tynnodd Bennaeth y Gwasanaethau Prifffyrdd ac Amgylcheddol sylw'r aelodau at Atodiad 5 yr adroddiad, a oedd yn cynnwys canlyniadau'r astudiaeth ddichonoldeb a gynhaliwyd yn 2004 gan y Grŵp Tasg a Gorffen Craffu ar gynnig i ddatblygu mynwent newydd i'r Rhyl. Roedd yr astudiaeth ddichonoldeb wedi'i gwneud ar yr adeg honno oherwydd y nifer gyfyngedig o leiniau newydd ar gael ym mynwent y dref. Fodd bynnag, oherwydd y costau sy'n gysylltiedig â datblygu mynwent newydd, yr argymhelliad oedd peidio â bwrw ymlaen â'r cynnig. Ers hynny, roedd mynwent y dref wedi cau i gladdedigaethau newydd. Roedd gweddill y mynwentydd ym mherchnogaeth y Cyngor ar draws y sir â chapasiti ar hyn o bryd i gynnwys claddedigaethau newydd. Roedd capasiti claddedigaethau'n amrywio rhwng mwy na 1,000 llain yng Nghoed Bell, Prestatyn i 55 yn Llanrhydd, Rhuthun

Wrth ymateb i gwestiynau aelodau, dywedodd yr Aelod Arweiniol, y Pennaeth Gwasanaeth a'r swyddogion:

- fod y ffioedd claddedigaethau a amlinellir yn Atodiad 2 yr adroddiad yn ffioedd a godir ar breswylwyr Sir Ddinbych. Caniatwyd claddu preswylwyr nad oeddent o Sir Ddinbych ym mynwentydd y sir, fodd bynnag, roedd ffioedd yn cael eu dyblu ar gyfer y preswylwyr hynny. Fodd bynnag, roedd unigolion a theuluoedd yn fodlon talu'r gost ychwanegol;
- cadarnhau nad oedd gan y Cyngor ddigon o gapasiti i gynnal gwaith cynnal a chadw tiroedd ym mynwentydd lawnt y sir, a dyma'r rheswm y cafodd ei contractio'n allanol i contractwr allanol. Ar hyn o bryd roedd contract tymor byr gyda chontractwr allanol ar gyfer cynnal a chadw tiroedd y mynwentydd yn ei le am y flwyddyn gyfredol. Roedd Swyddogion ar hyn o bryd yn

archwilio'r posibilrwydd o ymgorffori'r contract cynnal a chadw tiroedd mynwentydd gyda'r contract torri ymylon gwair priffyrdd o Fawrth 2019;

- cydnabod dyheadau rhai aelodau i gael y gwaith cynnal a chadw tiroedd wedi'i wneud yn fewnol. Fodd bynnag, nid oedd y Cyngor ar hyn o bryd â'r gallu i wneud y gwaith hwn, ac yn yr hinsawdd ariannol gwasanaethau cyhoeddus cyfredol, roedd yn annhebygol o fod mewn sefyllfa i wneud y gwaith hwn yn fewnol ar gyfer y dyfodol rhagweladwy, oni bai bod arian referniw'n cael ei ddargyfeirio i'r Gwasanaeth o wasanaethau 'rheng flaen';
- cadarnhau bod y manylion contract cynnal a chadw tiroedd cyfredol yn nodi'r safon o dorri sy'n ofynnol, yr angen i glirio'r toriadau dros ben, atebolrwydd am ddifrod i gerrig beddi ac ati. Roedd pob agwedd a gynhwysir yn y manylion contract yn cael eu monitro'n rheolaidd fel rhan o broses monitro contractau'r Cyngor;
- rhoi gwybod bod Rheoliadau Mynwentydd y Cyngor yn cynnwys manylion y rheoliadau a'r manylion mewn perthynas â chofebion a ganiateir mewn mynwentydd ym mherchnogaeth y Cyngor. Roedd hwn yn nodi nad oedd teyrngedau neu addurniadau'n cael eu caniatáu yn is i lawr ar y bedd na gwaelod y garreg fedd, ac na chaniatawyd golau solar mewn mynwentydd. Roedd teuluoedd yn cael gwybod am y rheolau hyn wrth brynu llain gladdu a phe bai addurniadau ac ati'n cael eu gosod ar fedd, y byddai'r Cyngor yn mynd â nhw oddi yno ac yn eu cadw i'r teuluoedd drefnu i'w casglu. Fodd bynnag, roedd cyfnod addas o alaru'n cael ei ganiatáu yn dilyn y gladdedigaeth cyn tynnu unrhyw deyrngedau neu addurniadau oddi yno. Roedd Swyddogion yn cael eu cyfarwyddo'n gyson i orfodi'r polisi ar draws y sir, gan fod defnyddio disgresiwn â'r potensial i danseilio'r polisi hwn;
- cadarnhau bod placiau coffa ar feinciau ac ati ym mynwentydd y Sir bellach yn gorfod cydymffurfio â manylebau safonol;
- ail-gadarnhau, oherwydd cyfrifoldebau iechyd a diogelwch, na allai'r Cyngor ganiatáu contractwyr allanol neu drefnwyr angladdau i agor beddi newydd neu ail-agor rhai presennol. Roedd y Cyngor yn caniatáu claddedigaethau ar ddydd Sadwrn os oedd staff ar gael ac yn fodlon gweithio goramser ar gyfer hyn. Roedd y costau staffio ychwanegol yna'n cael eu hadlewyrchu yn y ffioedd a godwyd am y gladdedigaeth. Fodd bynnag, roedd y cais am gladdedigaethau ar ddydd Sadwrn yn isel, yn llai na 10 y flwyddyn, felly nid oedd yn hyfyw newid telerau ac amodau cyflogaeth staff i gynnwys gweithio ar ddyddiau Sadwrn i fodloni'r galw;
- cadarnhau, oherwydd y costau sydd ynghlwm wrth unrhyw gynllun o'r fath, nad oedd unrhyw waith pellach wedi'i wneud yn dilyn astudiaeth ddichonoldeb 2004 ar ddatblygu mynwentydd newydd yn y sir;
- rhoi gwybod bod arolygon diweddar ledled y DU wedi dangos bod tua 58% o bobl yn dangos bod yn well ganddynt amlosgiad yn hytrach na chladdedigaeth;
- cadarnhau y byddai Sir Ddinbych yn dal ag un o'r ffioedd isaf am gladdedigaethau yng Ngogledd Cymru, er bod cynnydd o 5% mewn ffioedd claddedigaethau'n edrych yn uchel. Os cefnogir y cynnydd hwn, byddai yna'n ddoeth cynyddu'r ffioedd o gyfradd canran llawer is ar sail flynyddol, er mwyn bod ar yr un lefel ag awdurdodau eraill; a
- chadarnhau nad oedd unrhyw hawliau arbennig o weithredoedd claddedigaethau ar gyfer lleiniau ym mynwentydd y Cyngor yn gallu cael eu prynu ymlaen llaw, ac unwaith bod hawliau arbennig gweithred

claddedigaeth wedi'u prynu, nad oedd unrhyw ffioedd cynnal a chadw pellach ac ati'n cael eu codi ar gyfer y llain honno

Cyfeiriwyd gan aelod at bolisi Dinas Llundain o ganiatáu ail-brydlesu beddi, lle'r oedd pryddes gyfredol wedi'i dileu, ar gyfer claddedigaethau newydd, ar yr amod bod unrhyw gofebion ar y bedd yn cael eu hailwampio'n llwyr gyda'r garreg fedd wreiddiol yn cael ei throï i adael yr arysgrif wreiddiol ar y cefn, a'r arysgrif newydd wedi'i hysgythru ar y blaen. Holodd Aelodau a fyddai hyn yn ateb tymor hir i'r diffyg capasiti yn rhai o fynwentydd Sir Ddinbych. Roedd Swyddogion am wneud ymholiadau ynghylch yr awgrym hwn, ac ar faint o amser y caniatawyd hawliau arbennig claddedigaethau ar feddi Sir Ddinbych. Roeddent hefyd am gadarnhau a oedd arwydd yn un o fynwentydd y sir yn datgan 'ni chaniateir golau solar' yn ansensitif ac i roi gwybodaeth ynghylch a oedd cost hawl claddedigaethau arbennig a ffioedd claddedigaethau eraill yn cwmpasu costau rhedeg a chynnal a chadw mynwentydd y sir yn y tymor hir.

Roedd y Pwyllgor yn gadarn o'r safbwynt, yn seiliedig ar y capasiti ar gael mewn mynwentydd a redir gan y cyngor, a oedd yn bellter teithio rhesymol i berthnasau, a'r costau ynghlwm wrth sefydlu mynwentydd newydd, nad oedd angen sefydlu Grŵp Tasg a Gorffen Craffu i ystyried y mater o gapasiti mynwentydd y dyfodol yn y sir. Cytunodd Pennaeth y Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol y byddai swyddogion yn mynd i Grŵp Ardal Aelodau Elwy a Grŵp Ardal Aelodau y Rhyl i drafod yr heriau ac atebion posibl.

Ar ddiwedd y drafodaeth:

Penderfynwyd: - yn amodol ar y sylwadau uchod

- (i) nad oedd angen sefydlu Grŵp Tasg a Gorffen Craffu i ystyried y mater o gapasiti'r dyfodol ym mynwentydd y Cyngor;***
- (ii) cefnogi'r polisiâu presennol yn ymwneud â rheoli mynwentydd y cyngor; a***
- (iii) chefnogi'r cynigion i gynyddu ffioedd claddedigaethau, i ddod â ffioedd Sir Ddinbych yn unol ag awdurdodau cyfagos***

Gofynnodd y Cyngorydd Glenn Swingler a oedd modd cofnodi ei fod wedi pleidleisio yn erbyn yr argymhelliad uchod.

7 RHAGLAN WAITH ARCHWILIO

Roedd copi o adroddiad gan y Cydlynnydd Archwilio, a oedd yn gofyn i'r Pwyllgor adolygu a chytuno ar ei Raglen Gwaith i'r Dyfodol ac yn rhoi diweddariad ar faterion perthnasol, wedi ei ddosbarthu gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Roedd copi o Ffurflen Cynigion Aelodau wedi ei chynnwys yn Atodiad 2. Roedd Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Cabinet wedi'i chynnwys yn Atodiad 3 ac roedd tabl yn rhoi crynodeb o benderfyniadau diweddar y Pwyllgor a'r cynnydd a wnaed o ran eu gweithrediad wedi ei gynnwys yn Atodiad 4.

Atgoffwyd Aelodau bod gwyliau Awst ar y gweill, ond byddai unrhyw ffurflenni cynnig craffu a ddaw i law hyd at ganol Awst yn cael eu hystyried yng Ngrŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu 6 Medi.

Roedd y Pwyllgor Craffu Cymunedau ym Medi â dwy eitem bwysig – y Model Gwastraff ac Ailgylchu arfaethedig newydd a gweithredu'r cynnig gofal plant am ddim gan Lywodraeth Cymru yn Sir Ddinbych. O ystyried y diddordeb cyhoeddus posibl yn y ddwy eitem, byddai'r cyfarfod yn cael ei weddarlleu.

Cytunwyd y byddai'r adroddiad ar Reoli Twristiaeth, Digwyddiadau a Chyrchfannau'n cael ei ohirio i gyfarfod Hydref y Pwyllgor.

PENDERFYNWYD - yn amodol ar yr uchod, i gymeradwyo'r penodiadau a Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Cyngor.

8 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR PWYLLGORAU

Dim.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.15pm.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y cyfarfod:	6 Medi 2018
Aelod Arweiniol:	Yr Aelod Arweiniol dros Addysg, Plant a Phobl Ifanc
Awdur yr Adroddiad:	Pen Reolwr: Ymyrryd, Atal, Iechyd a Lles
Teitl:	Rhoi Cynnig Gofal Plant Am Ddim Llywodraeth Cymru ar waith yn Sir Ddinbych

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Yn 2017 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y byddai erbyn 2020 yn cynnig deg awr ar hugain yr wythnos o ofal plant ac addysg blyneddodd cynnar ar gyfer plant tair a phedair blwydd oed y mae eu rhieni'n gymwys ac yn gweithio, a hynny am 48 wythnos o'r flwyddyn.

Nod y Cynnig Gofal Plant yw galluogi rhieni cymwys i gael gwell dewis o waith, rhoi mwy o incwm gwario i bobl sy'n dlawd oherwydd cyflogau isel, a sicrhau y darperir gofal plant er mwyn hybu datblygiad plant a'u paratoi ar gyfer mynd i'r ysgol.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau y gall Cyngor Sir Ddinbych ddechrau darparu'r Cynnig Gofal Plant i deuluoedd o fis Ebrill 2019 ymlaen, ac wedi cytuno cydweithio â'r Cyngor fel y gellir cyflwyno'r Cynnig ymhob rhan o'r sir yr un pryd, yn hytrach na'i gyflwyno'n raddol fesul ward.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Ceisio barn y Pwyllgor Craffu ar y bwriad i weithredu cynnig Gofal Plant am ddim Llywodraeth Cymru yn Sir Ddinbych o fis Ebrill 2019 ymlaen.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod yr Aelodau'n craffu ar y cynlluniau ar gyfer cyflwyno'r Cynnig Gofal Plant yn Sir Ddinbych i gyd ar unwaith, ar sail y cytundeb sydd wedi'i wneud â Llywodraeth Cymru, a'u cymeradwyo.
- 3.2 Bod yr aelodau'n cymeradwyo'r cynllun cyflawni rhyng-sirol a gynigir ar y cyd â Chyngor Sir y Fflint.
- 3.3 Bod yr aelodau'n cytuno i graffu ymhellach ar gynllun wrth gefn i gyflwyno'r Cynnig fesul ward yn nhrefn blaenoriaeth, pe na fyddai Llywodraeth Cymru, am ba bynnag reswm, yn cadarnhau cyllid ar gyfer ei gyflwyno ledled y sir ar unwaith.

4. Manylion yr Adroddiad

Cefndir

Mae'r Cynnig Gofal Plant i Gymru'n darparu gofal plant a ariennir gan y llywodraeth sy'n cynnwys darpariaeth Hawl Bore Oes a Meithrin yn y Cyfnod Sylfaen am hyd at 48 wythnos o'r flwyddyn. Bydd modd i blant cymwys fanteisio ar y cynnig o ddechrau'r tymor yn dilyn eu pen-blwydd yn dair oed tan y mis Medi yn dilyn eu pen-blwydd yn bedair oed.

Gallai plant cymwys fod â hawl i dderbyn hyd at 20 awr o ofal plant am ddim yn ystod y tymor ar ben y 10 awr a ddarperir eisoes gan y Cyfnod Sylfaen bob wythnos. Yn ystod gwyliau'r ysgol, pan nad yw'r plentyn yn derbyn addysg gynnar, bydd y cynnig yn darparu 30 awr yr wythnos o ofal plant am hyd at naw wythnos.

Gall rhieni ddewis unrhyw leoliad gofal plant sy'n addas i'w hamgylchiadau personol a theuluol, boed o fewn neu du allan i'r sir, gyda chytundeb y darparwr a'r awdurdod lleol. Nid oes yn rhaid i'r gofal plant fod wedi'i ddarparu gan yr un darparwr â'r addysg feithrin yn y Cyfnod Sylfaen, felly gall plant fynychu hyd at ddau leoliad gofal plant yn ogystal â'r lleoliad addysg feithrin ar unrhyw ddiwrnod unigol.

Nid yw'r Cynnig Gofal Plant yn destun prawf moddion, a bydd ar gael i bob rhiant sy'n gweithio ac yn byw'n barhaol yng Nghymru ac yn ennill incwm cyfwerth ag o leiaf 16 awr ar gyfradd y cyflog byw cenedlaethol neu'r isafswm cyflog cenedlaethol. O ran cyplau, mae'n rhaid bod y naill riant a'r llall yn gweithio ac yn bodloni'r gofynion uchod. Pennir uchafswm incwm ar gyfer rhieni sy'n gweithio, sef £100,000 yr un.

Ceir mwy o wybodaeth ar wefan Cyngor Sir Ddinbych¹.

Darparu'r Cynnig Gofal Plant yn Sir Ddinbych

Mae dull Llywodraeth Cymru ar gyfer darparu'r Cynnig Gofal Plant yng Nghymru'n seiliedig ar brofiadau ac arbenigedd y saith o awdurdodau lleol a weithredodd y cynnig yn gynnar, ac sydd eisoes wedi datblygu systemau gweithredol i weinyddu'r Cynnig Gofal Plant. Geilw Llywodraeth Cymru'r rhain yn 'Awdurdodau Cyflawni' ac maent yn gyfrifol am brosesu ceisiadau gan rieni, penderfynu a ydynt yn gymwys, a'u hysbysu o'r canlyniad. Byddant hefyd yn prosesu a throsglwyddo taliadau i ddarparwyr gofal plant sy'n gweithredu'r Cynnig.

Bydd Cyngor Sir Ddinbych yn gweithio mewn partneriaeth â Chyngor Sir y Fflint, a fydd yn gweithredu fel Awdurdod Cyflawni ar ein cyfer. Ar 24 Mai 2018 penderfynodd Cydbwyllgor Craffu Addysg ac Ieuenctid ac Iechyd a Gofal Cymdeithasol Sir y Fflint gymeradwyo'r cynnig i weithredu fel Awdurdod Cyflawni ar gyfer Sir Ddinbych a Wrecsam².

Bydd gan Sir Ddinbych swyddogaeth 'Awdurdod Ymgysylltu' a bydd yn gyfrifol am hyrwyddo'r Cynnig i rieni a darparwyr gofal plant yn y Sir, hyfforddi staff i ymdrin ag ymholiadau ynglŷn â'r Cynnig, a darparu'r wybodaeth sy'n ofynnol i Sir y Fflint fedru

¹ <https://www.denbighshire.gov.uk/cy/preswylwr/cymunedau-a-byw/gofal-plant-a-rhianta/30-awr-o-ofal-plant-am-ddim-i-blant-3-a-4-oed/30-awr-o-ofal-plant-am-ddim-i-blant-3-a-4-oed.aspx>

² <http://cyfarfodyddpwylgor.sirffflint.gov.uk/ieListDocuments.aspx?CId=474&MId=4224&Ver=4&LLL=1>

prosesu ceisiadau a gweinyddu'r Cynnig. Bydd Sir Ddinbych yn derbyn grant penodol ar gyfer cyflawni'r swyddogaeth honno.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cytuno i weithio gyda Sir Ddinbych wrth baratoi ar gyfer darparu'r Cynnig Gofal Plant i'r holl rieni cymwys yn y sir o fis Ebrill 2019 ymlaen.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Bydd y Cynnig yn ategu ein blaenoriaeth gorfforaethol i weithio gyda phobl a chymunedau i hybu annibyniaeth a chadernid. Mae'r Cynnig Gofal Plant yn rhoi cymhelliad i deuluoedd weithio, sy'n golygu y bydd ganddynt fwy o incwm gwario, ac yn lliniaru ar dlodi lle mae pobl yn derbyn cyflogau isel. Wedi arfarnu'r ddarpariaeth gynnar gan awdurdodau eraill ceir tystiolaeth fod rhieni wedi dychwelyd i'r gwaith neu gynyddu eu horiau o ganlyniad i'r Cynnig. Gall y Cynnig wneud gwahaniaeth mawr i deuluoedd yn ariannol, ac amcangyfrifir ei fod yn werth mwy na £5,000 y flwyddyn i bob plentyn.

Mae'r Cynnig hefyd yn ategu blaenoriaeth y Cyngor i gefnogi pobl ifanc, yn benodol drwy roi cymorth i rieni roi'r cychwyn gorau i'w plant, a helpu pobl ifanc i fagu sgiliau byw ymarferol a dysgu ymddwyn mewn ffyrdd sy'n hybu eu hiechyd a'u lles. Un o nodau allweddol y Cynnig Gofal Plant yw cefnogi teuluoedd drwy ddarparu gofal graenus a hyblyg sy'n hyrwyddo lles eu plant drwy hybu eu datblygiad a'u paratoi ar gyfer mynd i'r ysgol.

Ceir cyfle hefyd i gyfrannu at ein nod o sicrhau ei bod yn rhoi'r cychwyn gorau mewn bywyd i bobl ifanc, a hynny drwy weithio gyda'n partneriaid, ysgolion a busnesau. Bydd y Cynnig Gofal Plant hefyd yn cyfrannu at adfywio economaidd drwy helpu i gynnal ac adnewyddu'r sector gofal plant yn Sir Ddinbych, gan greu cyfleoedd am waith a gwella ansawdd y gofal a'r dewis sydd ar gael i rieni.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau y bydd grant refeniw penodol yn talu holl gostau gweithredu a darparu'r Cynnig Gofal Plant yn Sir Ddinbych. Bydd Sir Ddinbych yn gweithio mewn partneriaeth â Sir y Fflint, a fydd yn gweithredu fel Awdurdod Cyflawni ar ein cyfer ac yn gyfrifol am asesu cymhwyster rhieni a thalu darparwyr gofal plant o'r grant gan Lywodraeth Cymru.

Ar ben y taliadau i ddarparwyr gofal plant bydd yno gostau refeniw'n gysylltiedig â'r dyletswyddau gweinyddol y bydd yn rhaid i swyddogion Sir Ddinbych eu cyflawni wrth weithredu'r Cynnig Gofal Plant yn y sir. Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau y caiff y costau hynny hefyd eu hariannu'n llawn drwy grant penodol. Ni fydd y Cynnig Gofal Plant yn creu'r angen i'r Cyngor dalu costau nad oes arian wedi'u neilltuo ar eu cyfer yn y Gyllideb.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

Nid yw'n ofynnol gwneud asesiad o'r effaith yn lleol gan mai cynllun cenedlaethol yw hwn y mae Llywodraeth Cymru'n ei weithredu.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

Cynllun Llywodraeth Cymru yw hwn, a chafwyd ymgynghoriad cenedlaethol yn ei gylch drwy'r ymgyrch 'Dweud eich dweud ar ofal plant'³. Wrth ymgynghori daeth i'r amlwg mai'r materion o bwys i deuluoedd oedd costau gofal plant yn eu rhwystro rhag dychwelyd i'r gwaith, pryderon ynghylch plant yn mynd i nifer o wahanol leoliadau bob dydd, a hyblygrwydd a hygyrchedd darparwyr gofal plant o ran eu lleoliad, amserau agor, darpariaeth Gymraeg a darpariaeth i blant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol.

Rydym hefyd wedi ymgynghori'n lleol ynghylch ein dull o ddarparu'r Cynnig yn Sir Ddinbych gyda'r grwpiau canlynol: y Bartneriaeth Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd, y Fforwm Gofal Plant, Cadeiryddion Clystyrau Ysgolion, darparwyr gofal plant a phartneriaid yn y Gynhadledd Gofal Plant flynyddol. Yn sgil hyn mae cwestiynau wedi codi'n bennaf ynglŷn â goblygiadau'r Cynnig Gofal Plant a'r agweddau ymarferol ar ei weithredu. Bu hynny'n sail ar gyfer ein cynlluniau ac fe gadarnhaodd ein barn mai cyflwyno'r Cynnig ymhob rhan o Sir Ddinbych ar yr un pryd fyddai'r peth tecaf i'n cymunedau.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Fe'i gwneir yn glir yn yr adroddiad y caiff holl gostau gweithredu a darparu'r Cynnig Gofal Plant yn Sir Ddinbych eu hariannu drwy grant refeniw penodol gan Lywodraeth Cymru, ac y bydd Llywodraeth Cymru hefyd yn ariannu costau gweinyddu a hyfforddi. Ar sail hynny, cefnogaf yn llwyr y dull gweithredu a gaiff ei argymhell yn yr adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Ceir crynodeb yn y gofrestr risg sydd ynghlwm (Atodiad 4).

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Adran 7.2.3 o Gyfansoddiad y Cyngor yn datgan y gall Craffu "ystyried unrhyw fater sy'n effeithio ar ardal y Cyngor neu'r trigolion".

Swyddog Cyswllt:

Pen Reolwr: Ymyrryd, Atal, Iechyd a Lles

Ffôn: 01824 712978

³ <https://gov.wales/topics/people-and-communities/people/children-and-young-people/childcare/talk-childcare/?skip=1&lang=cy>

Dirprwy Gyfarwyddwr Is-adran Gofal Plant, Chwarae a Blynyddoedd Cynnar
Deputy Director Childcare, Play and Early Years Division

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

To: Judith Greenhalgh,
Chief Executive,
Denbighshire County Council,

Cc: Karen Evans,
James Wood,
Dawn Anderson

20 March 2018

Dear Judith,

As you know the Welsh Government has been working with seven local authorities across Wales to deliver the childcare offer since September 2017. The Welsh Government remains committed to delivering the childcare offer across the whole of Wales by September 2020. Ahead of that we would like to expand the programme of early implementation, enabling us to test the offer in as many authorities as possible before full roll out. To achieve this we have agreed a rolling programme of early implementation, setting out when each local authority will become an early implementer.

Determinations around the rolling programme are based on the information supplied by the 15 local authorities not currently delivering the childcare offer in January, and discussions held with relevant Directors and senior officials regarding the strategic vision for the childcare offer and proposals for further roll out.

Having fully considered the information in the round I would like to invite Denbighshire County Borough Council to begin to deliver the childcare offer within some agreed wards from April 2019.

With regards to the strategic roll-out of the childcare offer across the whole of Wales we wish to make the process as uniform as possible, and to achieve maximum value for money for the administration of the process. Consequently we want the further roll-out of the childcare offer to be driven by the following principles:

- the process for applying for the offer should be as uniform as possible for parents;
- the process for payments to childcare providers to be as straightforward as possible particularly so if they are delivering childcare for parents from more than one local authority;
- reducing the duplication of effort in developing systems and processes;

- build on existing best practice and reducing the differences in approach across Wales; and
- achieving economies of scale.

Further to this, you will be aware that we are in discussions with HMRC about a longer-term on-line application process for parents to apply for the childcare offer and for childcare providers to receive payment. Consequently we wish to minimise the cost to Wales of developing multiple processes that will become redundant in 2020.

Given the existing Early Implementer Local Authorities (EILAs) have already developed operational systems to deliver the offer we are proposing a new delivery model for further roll out of the offer. The model will operate on a regional education improvement consortia basis and will see new early implementer local authorities (NEILAs) working in partnership with existing EILAs.

There will be two categories of local authority within an Education Improvement Consortia region; a delivery authority and an engagement authority:

- **Delivery Authorities** will be responsible for processing applications from parents, determining eligibility and informing them of the outcome. They will also process and make payments to childcare providers for delivering the offer.
- **Engagement Authorities** will be responsible for promoting the offer to parents and childcare providers within their areas, training their Family Information Service (FIS) to deal with enquiries on the offer and provide delivery authorities with any information they require to process applications and administer the offer.

During the discussion with James Wood we explored the possibility of you working in partnership with Flintshire County Council, who are already delivering the childcare offer. This model would see Flintshire County Council acting as the Delivery Authority on your behalf.

The Minister for Children and Social Care has recently agreed this approach and, consequently, I would now like to invite you to begin the formal arrangements to enable this to happen, in line with your internal processes. You are best placed to decide what wider governance arrangements need to be agreed with Flintshire, but I will be writing to them in similar terms.

We do, however, respect that there will be additional costs incurred by Denbighshire in taking forward the delivery of the childcare offer. You will be issued with a grant to cover these costs and further details on the specific amounts will be discussed with your officials in the coming weeks.

Subject to agreement to the proposals from both yourselves and Flintshire, further advice will need to be presented to the Minister for Children and Social Care ahead of a written statement being issued to Assembly Members. I would be grateful if we could align our communications and ensure that any public statements regarding delivery of the childcare offer in Denbighshire are made in parallel with that written statement. Colleagues from the Welsh Government's Press Office will want to work with you to coordinate any press and publicity.

I do not underestimate the challenges that joint working such as this may provide. The Welsh Government remains committed to regional working in the delivery of public services.

Therefore you can be assured of our continued and focused support throughout the delivery of this programme.

I am writing to all local authorities in Wales to inform them of the further expansion of the childcare offer across the remainder of Wales. My officials will continue to liaise with yours to co-ordinate this

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Owain Lloyd'.

Owain Lloyd
Dirprwy Gyfarwyddwr Is-adran Gofal Plant, Chwarae a Blynyddoedd Cynnar
Deputy Director Childcare, Play and Early Years Division

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ms Judith Greenhalgh
Chief Executive
Denbighshire County Council
County Hall
Wynnstay Road
Ruthin
Denbighshire
LL15 1YN

10 July 2018

Dear Ms Greenhalgh

**Award of Funding in relation to the Childcare Offer Administration Grant
2018-19. Reference: COEI-DEN-18-19**

1. Award of Funding

- (a) We are pleased to inform you that your Application has been successful and funding of up to £30,000 (*thirty thousand pounds*) ("the Funding") is awarded to you for the Purposes (as defined in Condition 4(a)).
- (b) The Funding relates to the period 1 April 2018 to 31 March 2019 and must be claimed in full by 26 April 2019 otherwise any unclaimed part of the Funding will cease to be available to you.
- (c) If you have any queries in relation to this award of Funding or the Conditions please contact the Welsh Government Official who will be happy to assist you.

2. Statutory authority and State Aid

- (a) This award of Funding is made on and subject to the Conditions and under the authority of the Minister for Children, Older People and Social Care, one of the Welsh Ministers, acting pursuant to sections 70 and 71(1) of the Government of Wales Act 2006 and section 14 of the Education Act 2002.
- (b) You must comply with the European Commission's State Aid Rules.

3. Interpreting these Conditions

Any reference in these Conditions to:

'you', 'your' is to

Denbighshire County Council
County Hall
Wynnstay Road
Ruthin
Denbighshire
LL15 1YN

'we', 'us', 'our' is to the Welsh Ministers;

'Welsh Government Official' is to

Claire McDonald
Welsh Government
Childcare, Play and Early Years Division
Cathays Park 2, (North N05)
Cardiff
CF10 3NQ

Tel: 03000 255761
Email: TalkChildcare@Gov.Wales

or such other Welsh Government official as we may notify you.

'Project Manager' is to

James Wood
Denbighshire County Council
County Hall
Wynnstay Road
Ruthin
Denbighshire
LL15 1YN

Tel: 01824 712978
Email: james.wood@denbighshire.gov.uk

'Application' is to your Information Request Pro-forma 2018;

'Conditions' is to the terms and conditions set out in this letter;

'Costs Incurred' is to the cost of goods and services you have received regardless of whether you have paid for them by the date of your claim;

'Notification Event' is to any of the events listed in Schedule 2;

'Payment Profile' is to the payment profile set out in Schedule 3;

'Personnel' is to your management/employees and suppliers or any other person appointed or engaged by you in relation to the Purposes;

'Schedule' is to the schedules attached to this letter;

'State Aid Rules' is to the rules set out in Articles 107 to 109 of the Treaty on the Functioning of the European Union (or in those Articles that may succeed Articles 107 to 109), secondary legislation such as frameworks, guidelines and block exemptions produced by the European Commission derived from Articles 107 to 109, case law of the European Courts and decisions of the European Commission regarding the application of Articles 107 to 109; and

any reference to any legislation whether domestic, EU or international law will include all amendments to and substitutions and re-enactments of that legislation in force from time to time.

4. What you must use the Funding for

- (a) You must use the Funding solely for the purposes set out in Schedule 1 (the "**Purposes**").
- (b) Any change to the Purposes will require our written consent which must be obtained from us in advance of implementing any change. Please note that we are not obliged to give our consent but we will consider all reasonable written requests.
- (c) You must not use any part of the Funding for: (1) party political purposes; (2) the promotion of particular secular, religious or political views; (3) gambling; (4) pornography; (5) offering sexual services; (6) purchasing capital equipment (other than as specified in the Purposes); (7) your legal fees in relation to this letter; (8) Costs Incurred or costs incurred and defrayed by you in the delivery of the Purposes prior to the period referred to in Condition 1 (b); (9) any kind of illegal activities; or (10) any kind of activity which in our opinion could bring us into disrepute.

5. Funding pre-conditions

- (a) We will not pay any of the Funding to you until you have provided us with the following information and documentation:

- (i) this letter signed by you;
 - (ii) documentary evidence that the signatories who have signed this letter on your behalf are duly authorised to do so;
 - (iii) documentary evidence that you have appropriate systems in place to undertake due diligence before utilising any part of the Funding to provide a grant to or procure any goods or services from third parties;
- (b) Prior to delivery of the offer in Denbighshire, we require evidence that there is an agreement in place between Denbighshire County Council (Denbighshire) and Flintshire County Council (Flintshire) in respect of the administration and delivery of the childcare offer by Flintshire on behalf of Denbighshire.
- (c) Where you are required to provide information and documentation to us as evidence that you have satisfied a particular pre-condition, Condition or in support of a claim, the information and documentation must be in all respects acceptable to us. We reserve the right to reject any information and documentation which is for any reason not acceptable to us.

6. How to claim the Funding

- (a) The Funding will be paid to you every six months, in arrears based on Costs Incurred by you in the delivery of the Purposes
- (b) You must claim the Funding promptly. We reserve the right to withdraw any part of the Funding that you do not claim promptly.
- (c) You must submit your claims for payment of Funding to the Welsh Government Official.
- (d) You must use our current claim form (which is available from the Welsh Government Official) and attach confirmation that you have appropriate systems in place to undertake due diligence before utilising any part of the Funding to provide a grant to or procure any goods or services from third parties.
- (e) We will aim to pay all valid claims as soon as possible and typically within 28 days.

7. Your general obligations to us

You must:

- (a) safeguard the Funding against fraud generally and, in particular, fraud on the part of your Personnel and notify us immediately if you have reason to suspect that any fraud within your organisation

whether or not it relates to the Funding has occurred or is occurring or is likely to occur. You must also participate in such fraud prevention initiatives as we may require from time to time.

- (b) comply with all applicable domestic, EU or international laws or regulations or official directives;
- (c) maintain adequate insurances to cover against the risks which may arise in connection with any property or any activity undertaken in delivery of the Purposes. We reserve the right to require you to provide proof of your insurance;
- (d) put in place and maintain appropriate systems to undertake due diligence before utilising any part of the Funding to provide a grant to or procure any goods or services from third parties;
- (e) co-operate fully with the Welsh Government Official and with any other employee of the Welsh Government or consultant appointed by us to monitor your use of the Funding and your compliance with these Conditions;
- (f) inform us immediately if any of the declarations made in Condition 8 is incorrect in any respect or, if repeated at any time with reference to the facts and circumstances then existing, would be incorrect.

8. Declarations

You declare that:

- (a) you have the power to enter into and to perform the obligations set out in these Conditions and you have taken all necessary action to authorise the entry into and performance of the obligations under these Conditions;
- (b) no litigation or arbitration is current or pending or, so far as you are aware, threatened, which have or could have an adverse effect on your ability to perform and comply with any of these Conditions;
- (c) the information contained in your Application is complete, true and accurate;
- (d) you have disclosed to us all material facts or circumstances which need to be disclosed to enable us to obtain a true and correct view of your business and affairs (both current and prospective) or which ought to be provided to any person who is considering providing funding to you;

9. Notification Events and their consequences

- (a) You must notify us immediately if a Notification Event has occurred or is likely to occur but we also reserve the right to notify you where we believe a Notification Event has occurred or is likely to occur.
- (b) We will either (i) notify you that we consider that the Notification Event is not capable of remedy or (ii) if we consider that the Notification Event is capable of being remedied seek to discuss the Notification Event with you with a view to agreeing a course of action to be taken to address the Notification Event.
- (c) We will be entitled to take any of the actions listed in Condition 9(d) if:
 - (i) despite our reasonable efforts we have been unable to discuss the Notification Event with you; or
 - (ii) we notify you that the Notification Event is not capable of remedy; or
 - (iii) a course of action to address the Notification Event is not agreed with you; or
 - (iv) a course of action to address the Notification Event is agreed with you but you fail to follow it, or any conditions attached to it are not met (including without limitation the timescale for such course of action); or
 - (v) the course of action fails to remedy the Notification Event to our satisfaction.
- (d) If any of the circumstances set out in Condition 9(c) occurs we may by notice to you:
 - (i) withdraw the award of Funding; and/or
 - (ii) require you to repay all or part of the Funding immediately; and/or
 - (iii) suspend or cease all further payment of Funding; and/or
 - (iv) make all further payments of Funding subject to such conditions as we may specify; and/or
 - (v) deduct all amounts owed to us under these Conditions from any other funding that we have awarded or may award to you; and/or
 - (vi) exercise any other rights against you which we may have in respect of the Funding.
- (e) All repayments of Funding must be made to us within 28 days of the date of our demand. If applicable, you must pay interest on any overdue repayments (on a compound basis) in accordance with the State Aid Rules.

10. Monitoring requirements

You must:

- (a) provide us with such documents, information and reports which we may reasonably require from time to time in order for us to monitor your compliance with the Conditions:
 - i)
- (b) meet with the Welsh Government Official and such other of our representatives as we may from time to time reasonably require;
- (c) ensure that the Project Manager (or such other person as we may agree) together with any other person we may require attends all meetings with the Welsh Government Official.

11. Audit Requirements

- (a) You must:
 - (i) maintain clear accounting records identifying all income and expenditure in relation to the Purposes;
 - (ii) without charge, permit any officer or officers of the Welsh Government, Wales Audit Office or European Commission at any reasonable time and on reasonable notice being given to you to visit your premises and/or to inspect any of your activities and/or to examine and take copies of your books of account and such other documents or records howsoever stored as in such officer's reasonable view may relate in any way to your use of the Funding. This undertaking is without prejudice and subject to any other statutory rights and powers exercisable by the Welsh Government, Wales Audit Office or the European Commission or any officer, servant or agent of any of the above;
 - (iii) retain this letter and all original documents relating to the Funding for a period of 10 years;
 - (iv) provide us with an Annual Statement of Grant Expenditure in accordance with the requirements set out in Schedule 3.
- (b) Under paragraph 17 of Schedule 8 to the Government of Wales Act 2006 the Auditor General for Wales has extensive rights of access to documents and information relating to monies provided by the Welsh Government. He and his officials have the power to require relevant persons who control or hold documents to give any assistance, information and explanation that they may require; and to require those persons to attend before them for such a purpose. The Auditor General and his staff may exercise this right at all reasonable times.

12. Third party obligations

- (a) Nothing in the Conditions imposes any liability on us in respect of any liability incurred by you to any third party (including, without limit, employees and contractors).
- (b) You must indemnify us against any liabilities, claims, proceedings, demands, losses, costs and expenses suffered or incurred by us directly or indirectly arising as a result of or in connection with any failure by you to perform fully or in part any obligation you may have to a third party.

13. Intellectual property rights and publicity

- (a) Nothing in these Conditions transfers to us any rights in any intellectual property created by you as a result of the Purposes.
- (b) You must acknowledge our support in relation to the Purposes. Such acknowledgement(s) must be in a form approved by us and must comply with the Welsh Government's branding guidelines.
- (c) You must provide the Welsh Government Official with details of all the acknowledgement(s) referred to in Condition 13(b) for our approval before any such acknowledgements are used and you may not use such acknowledgments without our prior written approval. We will endeavour to respond to all written requests for approval within 10 working days.
- (d) You agree that from the date of this letter until 5 years from the date of the final payment of Funding we may include details about your organisation and business, the Funding and the Purposes in Welsh Government promotional materials and you further agree to cooperate with our reasonable requests to achieve the production of such materials.

14. Information

- (a) You acknowledge that we are subject to the requirements of the Freedom of Information Act 2000 (the "FOIA"), the Environmental Information Regulations 2004 (the "EIR") and the Data Protection Act 1998 (the "DPA").
- (b) You acknowledge that we are responsible for determining in our absolute discretion whether:
 - (i) to disclose any information which we have obtained under or in connection with the Funding to the extent that we are required to disclose such information to a person making a disclosure request under the FOIA or the EIR; and/or

- (ii) any information is exempt from disclosure under the FOIA or the EIR.
- (c) You acknowledge that we may share any data you provide to us with fraud prevention agencies and third parties for the purposes of preventing and detecting fraud.

15. Buying goods and services

If you decide to buy any goods and/or services to deliver the Purposes, they must be purchased in a competitive and sustainable way so as to demonstrate that you have achieved best value in the use of public funds.

16. Giving notice

- (a) Where notice is required to be given under these Conditions it must be in writing (this does not include email but may include a letter attached to an email) and must prominently display the following heading:

“Notice in relation to the Childcare Offer Administration Grant 2018-19 Reference: COEI-DEN-18-19”.

- (b) The address and contact details for the purposes of serving notice under these Conditions are as follows

You: the Project Manager at the address stated in Condition 3.

Us: the Welsh Government Official at the address stated in Condition 3.

- (c) A notice will be deemed to have been properly given as follows:-

Prepaid first class post:	on the second working day after the date of posting.
By hand:	upon delivery to the address or the next working day if after 4pm or on a weekend or public holiday.
By email attachment:	upon transmission or the next working day if after 4pm or on a weekend or public holiday.

17. Equal opportunities

You must apply a policy of equal opportunities as employers, as users of volunteers, and as providers of services, regardless of race, gender/gender identification, sexual orientation, religion and belief, age or any disability.

18. Welsh language

Where the Purposes include or relate to the provision of services in Wales they must be provided in such a way as to not treat the Welsh language less favourably than English, in accordance with the Welsh Language (Wales) Measure 2011.

19. Sustainability

Your use of the Funding must (where reasonably practicable) meet the Welsh Government's current agenda for sustainable development and the environment.

20. Welsh Ministers' functions

You acknowledge that the Welsh Ministers have a range of functions which will continue to accrue and be amended and that decisions in relation to each such function are obliged to be taken in the light of all relevant and to the exclusion of all irrelevant considerations. You agree that nothing contained or implied in, or arising under or in connection with, these Conditions will in any way prejudice, fetter or affect the functions of the Welsh Ministers or any of them nor oblige the Welsh Ministers or any of them to exercise, or refrain from exercising, any of their functions in any particular way.

21. General

- (a) If at any time any of these Conditions is deemed to be or becomes invalid, illegal or unenforceable in any respect under any law, the validity, legality and enforceability of the remaining provisions will not in any way be affected or impaired.
- (b) No failure or delay on our part to exercise any power, right or remedy under these Conditions will operate as a waiver of any such power, right or remedy or preclude its further exercise or the exercise of any other power, right or remedy. The powers, rights or remedies hereby provided are cumulative and not exclusive of any powers, rights or remedies provided by law.
- (c) Any amendment or variation to these Conditions must be in writing and signed by us and you in the same manner as this letter.

- (d) You may not assign or otherwise dispose of in any way your rights, benefits, obligations or duties under these Conditions.
- (e) Conditions 7, 9, 11, 13, 14, and 21(e) and such other Conditions which by implication need to continue in force beyond the final payment of Funding will so continue in full force and effect.
- (f) The award of the Funding is to you alone and no one else is entitled to make any claim in respect of the Funding or seek to rely on or enforce any of these Conditions.
- (g) These Conditions are to be governed by and construed in accordance with the laws of Wales and England as applied in Wales and the parties hereto submit to the exclusive jurisdiction of the courts of Wales and England.

22. How to accept this offer of Funding

- (a) To accept this award of Funding you must sign and return a copy of this letter to the Welsh Government as a PDF via email to TalkChildcare@gov.wales. None of the Funding will be paid to you until we have received your signed letter.
- (b) We must receive your signed letter within 28 days of the date of this letter, or this award of Funding will automatically be withdrawn.

Yours faithfully

Signed by Owain Lloyd

under authority of the Minister for Children, Older People and Social Care,
one of the Welsh Ministers

SCHEDULE 1 The Purposes

The Welsh Government has committed to offering working parents and registered guardians of three and four year olds in Wales 30 hours of government-funded childcare and early education for 48 weeks of the year.

The purpose of the funding is to enable your local authority to engage with parents and childcare providers within your local authority on the childcare offer (the offer) in preparation for, and during, the delivery of the offer within your local authority.

Specifically, the grant is to fund:

- Research and evidence gathering on eligible populations, capacity of childcare providers, fit with Foundation Phase Nursery Education within your local authority;
- Participation of local authority staff in attending meetings with the Welsh Government to understand the scope of the offer and to inform policy development;
- The employment of officer time for engagement events with potentially eligible parents;
- The employment of officer time for engagement events with childcare providers to inform them of the scope of the offer;
- Production of engagement and marketing material to publicise the childcare offer with potentially eligible parents;
- Production of engagement and marketing materials to publicise the offer with registered childcare providers;
- Provide resources to your Family Information Service to enable them to answer enquiries from parents and childcare providers on the offer;
- To fully co-operate with Flintshire in the delivery of the offer;
- To provide Flintshire with any information of the delivery of Foundation Phase Nursery within your local authority that they require to deliver the offer within Denbighshire;
- To make any necessary assessments of children of eligible parents with Special Educational Needs (SEN) so they may access the offer. These assessments may be the same as those carried out for children receiving Foundation Phase Nursery or Flying Start provision.

Value	£30,000
--------------	----------------

SCHEDULE 2

Notification Events

The Notification Events referred to in Condition 9 are listed below:

1. repayment of any part of the Funding is required under European Law (whether under State Aid Rules or otherwise);
2. you fail to comply with any of the Conditions;
3. the Funding, in full or in part, is not being used for the Purposes;
4. you fail to provide information about the Purposes requested by us, the European Commission or the European Court of Auditors, or any of their auditors, agents or representatives;
5. we have reason to believe that you and/or any of your Personnel are involved in fraudulent activity or have been involved in fraudulent activity [whilst the Purposes are/were being carried out];
6. we have made an overpayment of Funding to you;
7. any declaration made in Condition 8 is incorrect in any respect or, if repeated at any time with reference to the facts and circumstances then existing, would be incorrect;
8. any petition is presented or resolution passed or other action taken for your bankruptcy or winding-up or a petition is presented for an administration order against you;
9. a receiver or an administrative receiver is appointed in respect of you or in respect of all or any part of your assets;
10. a moratorium in respect of all or any of your debts or a composition or an agreement with your creditors is agreed, applied for, ordered or declared;
11. you are unable, or admit in writing your inability, to pay your debts as they fall due;
12. any distress, execution, attachment or other process affects any of your assets;
13. a statutory demand is issued against you;
14. you cease, or threaten to cease, to carry on all or a substantial part of your business;

15. there is a change in your constitution, status, control or ownership and/or your external auditors resign;
16. there is a change in your shareholders, directors, trustees or partners;
17. any event occurs or circumstances arise which in our opinion gives reasonable grounds for believing that you may not, or may be unable, to perform or comply with any of your obligations under these Conditions.

SCHEDULE 3

Audit Certificate

1. The grantee shall complete, annually, an outturn statement, certified by the Chief Financial Officer, issued by Welsh Government.
 2. For all grant awards above the de-minimis level of £100,000, external audit certification is required; and a copy of the outturn statement should be sent to the grantor by **30 September 2018** with the original being passed to your external auditor, appointed by the Auditor General for Wales, with a request for certification.
 3. The auditor will assess the control environment for the preparation of the outturn statement and then, on the basis of that assessment, perform sufficient testing to reach a conclusion of whether the statement is fairly stated and in accordance with these terms and conditions.
 4. The external auditor is to submit their certificate direct to the grantor where it is to be received **no later than 31 December 2018**.
 5. If the auditor realises that any amendment(s) should be made to the outturn statement the amendment(s) should be made by the grantee in agreement with the auditor, who should certify the amended figures.
3. Where, in the auditor's professional judgement, nothing has come to their attention to indicate that the claim or return:
- a) is not fairly stated; and
 - b) is not in accordance with the relevant terms and conditions.

the auditor will issue a certificate.

A qualification letter will be issued if the audit needs to draw attention to matters which prevent the auditor certificate being given without qualification.

TWO SIGNATORIES ARE REQUIRED

We hereby accept the award of Funding Award of Funding in relation to the
Childcare offer Administration Grant 2018-19

Reference: COEI-DEN-18-19 and the Conditions relating to the Funding

James Wood Signature
An authorised signatory of *Denbighshire County Council*

JAMES WOOD Name

Principal Manager Job Title

17/7/18 Date

Dawn Anderson Signature
An authorised signatory of *Denbighshire County Council*

DAWN ANDERSON Name

CHILDCARE DEVELOPMENT Job Title
MANAGER

17/7/18 Date

This document must be sent to the Welsh Government Official in PDF format
by the Project Manager, when complete.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Y Cynnig Gofal Plant

Canllawiau i Awdurdodau Lleol sy'n Weithredwyr Cynnar

Medi 2018

ADRAN 1 - GAIR AM Y CANLLAWIAU	4
GAIR AM Y CANLLAWIAU	4
DYDDIAD ADOLYGU.....	4
AR GYFER PWY Y MAE'R CANLLAWIAU HYN?	4
ADRAN 2 - GWEITHREDWYR CYNNAR.....	5
ADRAN 3 - BETH YW'R CYNNIG GOFAL PLANT?.....	7
BETH YDYM YN EI OLYGU WRTH 'ADDYSG GYNNAR'?	7
BETH YDYM YN EI OLYGU WRTH 'GOFAL PLANT'?.....	7
BETH YDYM YN EI OLYGU WRTH '30 AWR'?	7
MANTEISIO AR DDARPARIAETH FEITHRIN Y CYFNOD SYLFAEN MEWN AWDURDOD ARALL.....	8
RHIENI NAD YDYNT YN DEFNYDDIO DARPARIAETH FEITHRIN Y CYFNOD SYLFAEN	8
ADRAN 4 - CYMHWYSTRA AR GYFER Y CYNNIG GOFAL PLANT	10
DIFFINIAD O BLENTYN CYMWYS	10
DIFFINIAD O RIAN SY'N GWEITHIO AC SY'N GYMWYS.....	10
ABSENOLDEB RHIANT STATUDOL DI-DÂL.....	12
AMGYLCHIADAU TEULUOL CYMHLETH	12
CYFNODAU ESEMPTIO DROS DRO	13
ADRAN 5 - PRYD Y MAE RHIENI'N GALLU MANTEISIO AR Y CYNNIG.....	14
DARPARIAETH ADEG GWYLIAU	14
ADRAN 6 - PWY SY'N GALLU DARPARU'R CYNNIG	16
ADRAN 7 - ANGHENION ADDYSGOL ARBENNIG (AAA).....	17
ADRAN 8 - Y GYFRADD DÂL.....	18
CANLLAWIAU YNGHYLCH PENNU FFOEDD YCHWANEGOL	18
ADRAN 9 - DARPARU'R CYNNIG.....	20
ROLAU A CHYFRIFOLDEBAU	20
CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD GWEITHREDU.....	20
CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD YMGYSYLLTU.....	21
CYTUNDEB SWYDDOGOL YR AWDURDOD LLEOL I FOD YN WEITHREDWR CYNNAR.....	22
CYTUNDEB AR GYFER TREFNIADAU PARTNERIAETH.....	22
CYFATHREBU.....	22
GWIRIAD CYMHWYSTRA CYN YMGEISIO	23
Y BROSES YMGEISIO	24
HUNANDDATGANIAD	24
GWIRIO CYMHWYSTRA	24
RHEOLI'R WYBODAETH.....	26
CRONFA DDATA.....	26
HYSBYSU RHIENI	26
Y BROSES AR GYFER DARPARWYR	27
CONTRACT Y DARPARWR	27

COD YMARFER AR GYFLOGAETH FOESEGOL MEWN CADWYNI CYFLENWI	28
PROSES AR GYFER TALU DARPARWYR	29
AILWIRIO CYMHWYSTRA	29
Y BROSES ADHAWLIO.....	30
APELIADAU	30
GOFYNION ARCHWILIO	30
DIWYDRWYDD DYLADWY	30
ADRAN 10 - CYLLID	31
GRANT GWEINYDDU'R CYNNIG GOFAL PLANT.....	31
GRANT GOFAL PLANT.....	31
GRANT ANGHENION ADDYSGOL ARBENNIG.....	31
ADRAN 11 - MONITRO A GWERTHUSO	32
MONITRO.....	32
GWERTHUSO	35

Adran 1 - Gair am y canllawiau

Gair am y canllawiau

1. Canllawiau anstatudol gan Lywodraeth Cymru yw'r rhain ar gyfer yr awdurdodau lleol yng Nghymru a fydd yn weithredwyr cynnar cynnig gofal plant Llywodraeth Cymru (y cynnig) o fis Medi 2017 i fis Medi 2020. Mae'r wybodaeth a geir yn y canllawiau hyn yn cyfeirio at y cyfnod gweithredu cynnar yn unig ac mae wedi'i bwriadu at ddibenion profi'r cynnig er mwyn llywio'r broses o'i weithredu yn y tymor hwy. Efallai nad y terfynau a bennir yn y canllawiau hyn fydd y rhai a bennir pan fydd y cynnig yn cael ei gyflwyno'n llawn o fis Medi 2020.

Dyddiad adolygu

2. Bydd y canllawiau hyn yn cael eu hadolygu a'u diweddarau fel bo angen, a byddant yn cael eu hailgyhoeddi cyn i'r cynnig gael ei gyflwyno'n llawn ledled Cymru.

Ar gyfer pwy y mae'r canllawiau hyn?

3. Mae'r canllawiau hyn ar gyfer yr awdurdodau lleol a fydd yn gweithredu'r cynnig gofal plant yn gynnar cyn y caiff ei gyflwyno'n llawn ym mis Medi 2020.
4. Bydd y cynnig yn cael ei weithredu mewn ardaloedd penodol o fewn yr awdurdodau lleol hynny sy'n weithredwyr cynnar. Ceir rhagor o wybodaeth [yma](#) am ba awdurdodau lleol sy'n cymryd rhan a'r ardaloedd penodol lle mae'r cynnig ar gael.

Adran 2 - Gweithredwyr Cynnar

5. Dechreuodd y gwaith profi mewn ardaloedd penodol yng Nghymru ym mis Medi 2017. Mae'r gwaith hwn yn bwysig er mwyn gwneud yn siŵr ei fod yn gweithio i rieni, plant a darparwyr gofal plant, a bod elfen gofal plant y cynnig yn gallu cael ei ddefnyddio mewn ffordd sy'n ategu'r elfen addysgol a ddarperir drwy ddarpariaeth feithrin bresennol y Cyfnod Sylfaen. O fis Medi 2018, ehangwyd y rhaglen i gynnwys awdurdodau lleol ychwanegol, a bwriedir ehangu'r rhaglen eto yn 2019.
6. Bydd pob awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar yn darparu'r cynnig o fewn y terfynau a bennir yn y canllawiau hyn ond mewn ffordd sy'n adlewyrchu amgylchiadau lleol.
7. Bydd disgwyl i'r gweithredwyr cynnar weithio gyda Llywodraeth Cymru i ddarparu cymaint â phosibl o wersi o'r cyfnod gweithredu cynnar, a bydd gofyn iddynt brofi gwahanol ddulliau mewn gwahanol ranbarthau er mwyn asesu a gwerthuso gwahanol elfennau o'r cynnig.
8. Gwnaeth y gweithredwyr a ddechreuodd ar eu gwaith yn 2017 sefydlu prosesau, gweithdrefnau a systemau penodol i ddarparu'r cynnig o fewn y terfynau y cytunwyd arnynt, ac maent wedi casglu data penodol er mwyn helpu i fonitro a gwerthuso'r modd y cyflawnir y cynlluniau peilot. Gwnaethant roi proses gyflawn ar waith sy'n galluogi rhieni i ymgeisio am y cynnig a chael mynediad ato, ac yn cynnwys talu'r darparwr a hawlio'r cyllid wedyn gan Lywodraeth Cymru. Roedd y broses gyflawn yn ystyried nifer o ffactorau, fel y nodwyd yn Adran 9 o'r canllawiau hyn.
9. O 2018 ymlaen, bydd ein rhaglen ar gyfer gweithredu'n gynnar yn dilyn model lle mae'r awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar yn gweithio mewn partneriaeth i ddarparu'r cynnig. Bydd rhai o'r awdurdodau hyn yn gweithredu fel 'Awdurdod Gweithredu', gan arwain y gwaith o brosesu ceisiadau a thaliadau ar gyfer elfen gofal plant y cynnig. Bydd yr awdurdodau nad ydynt yn Awdurdodau Gweithredu yn cael eu hadnabod fel 'Awdurdodau Ymgysylltu', a byddant yn gyfrifol am hyrwyddo'r cynnig yn lleol. Ceir rhagor o fanylder ynghylch rolau'r Awdurdodau Gweithredu a'r Awdurdodau Ymgysylltu yn Adran 9.
10. Rydym yn rhagweld y bydd oddeutu 10 o Awdurdodau Gweithredu, a'r awdurdodau lleol a ddechreuodd weithredu'r cynnig yn gynnar yn 2017 fydd yn ysgwyddo'r rôl hon yn y rhan fwyaf o achosion. Fodd bynnag, bydd rhai o'r awdurdodau a ddechreuodd yn 2018 hefyd yn Awdurdodau Cyflawni a bydd angen iddynt sefydlu proses gyflawn ar gyfer rhoi mynediad i'r cynnig, fel y mae'r awdurdodau sydd eisoes yn profi'r cynnig wedi'i wneud.
11. Bydd Llywodraeth Cymru'n gweithio gydag awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar, rhieni a darparwyr i ddatblygu, cyflawni a phrofi dulliau, syniadau polisi a thybiaethau penodol er mwyn llywio'r cynnig terfynol a fydd yn cael ei gyflwyno ledled

Cymru o fis Medi 2020.

Adran 3 - Beth yw'r cynnig gofal plant?

12. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i ddarparu 30 awr o addysg gynnar a gofal plant a ariennir gan y llywodraeth ar gyfer plant 3 a 4 oed i rieni sy'n gweithio ac sy'n gymwys, a hynny am hyd at 48 wythnos y flwyddyn, erbyn diwedd tymor y Cynulliad hwn. Prif nodau polisi'r cynnig yw:
- Galluogi mwy o rieni, yn enwedig mamau, i ddychwelyd i'r gwaith;
 - Cynyddu incwm gwario pobl sy'n gweithio, a helpu i ddileu tlodi ar gyfer pobl mewn swyddi sy'n talu cyflogau isel;
 - Helpu plant i ddatblygu ac i fod yn barod ar gyfer yr ysgol.

Beth ydym yn ei olygu wrth 'addysg gynnar'?

13. Mae gan bob plentyn hawl i gael addysg gynnar trwy gwricwlwm y Cyfnod Sylfaen cyn iddynt ddechrau derbyn addysg orfodol yn yr ysgol, o'r tymor ar ôl eu trydydd pen-blwydd. At ddibenion y canllawiau hyn, byddwn yn cyfeirio at yr hawl hon fel Darpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen, er ei bod yn bosibl bod awdurdodau lleol gwahanol yn defnyddio enwau gwahanol ar ei chyfer.
14. Mae'n ofynnol i'r holl awdurdodau lleol yng Nghymru ddarparu isafswm o 10 awr am ddim yr wythnos o ddarpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen ar gyfer yr holl blant 3 a 4 oed; gall hyn fod mewn ysgol gynradd (feithrin) a gynhelir neu mewn lleoliad a ariennir nas cynhelir.
15. Ceir gwybodaeth [yma](#) ynghylch darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen.

Beth ydym yn ei olygu wrth 'gofal plant'?

16. At ddibenion y cynnig, rydym yn golygu gofal plant a reoleiddir sy'n cwmpasu ystod eang o wahanol fathau o ddarpariaeth, sy'n ddarostyngedig i set o Safonau Gofynnol Cenedlaethol ac a reoleiddir ac a arolygir gan Arolygiaeth Gofal Cymru, neu Ofsted os ydynt wedi'u lleoli yn Lloegr. Nod y Safonau Gofynnol Cenedlaethol yw ei gwneud yn bosibl bod yn hyblyg, gan alluogi darparwyr i ddatblygu darpariaeth o safon sydd wedi'i theilwra i anghenion plant, rhieni a chymunedau lleol. Maent wedi'u bwriadu i adlewyrchu anghenion plant o'r adeg y cânt eu geni nes eu bod yn 12 oed, ac i fod yn gymesur o ran y ffordd y cânt eu cymhwyso.

Beth ydym yn ei olygu wrth '30 awr'?

17. Yn ystod y tymor ysgol (39 wythnos y flwyddyn), bydd yr hawl bresennol i addysg gynnar o dan ddarpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen yn rhan o'r 30 awr sydd wedi'u cynnwys yn y cynnig. Bydd yr union raniad fesul awr rhwng darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen a gofal plant yn dibynnu ar y ddarpariaeth feithrin a gynigir ar hyn o bryd gan yr awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar neu, lle bo'n berthnasol, yr ysgol unigol. Ond bydd yn cynnwys o leiaf 10 awr o ddarpariaeth feithrin, ac ni all fod yn fwy na chyfanswm o 30 awr o addysg gynnar a gofal plant ar y cyd. Lle mae lleoliad

a gynhelir yn dewis cynnig oriau o ddarpariaeth feithrin sy'n ychwanegol at y nifer a gynigir ac a ariennir gan yr awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar, bydd angen i'r awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar sicrhau nad yw cyfanswm oriau plentyn yn fwy na 30 awr ar gyfer unrhyw blentyn unigol.

18. Y tu allan i'r tymor ysgol, ni fydd darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen ar gael a bydd 9 wythnos lle bydd gan rieni sy'n gweithio hawl i 30 awr o ofal plant. Caiff hyn ei ddarparu mewn lleoliadau gofal plant nas cynhelir yn unig, megis meithrinfeydd dydd preifat, gwarchodwyr plant, gofal y tu allan i oriau ysgol, a gofal sesiynol. Mae'n anorffod y bydd hyn yn rhoi pwysau ychwanegol ar y gwasanaethau hyn, yn enwedig yn ystod gwyliâu'r haf.
19. Nid yw rhieni'n gallu 'bancio' oriau gofal plant h.y. cario unrhyw oriau heb eu defnyddio drosodd o un wythnos i'r llall. O ganlyniad ni fydd nifer yr oriau gofal plant a ariennir gan y Llywodraeth sydd ar gael o dan y cynnig yn fwy na 30 mewn unrhyw wythnos. Fodd bynnag, gall rhieni ddewis talu am oriau ychwanegol o ofal plant, uwchlaw'r 30 awr, ar eu traul eu hunain.

Manteisio ar ddarpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen mewn awdurdod arall

20. Mewn rhai achosion, efallai bod plentyn yn manteisio ar ei hawl i ddarpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen mewn ardal awdurdod lleol wahanol i'r un y maent yn byw ynddi. Dylid cyfrif yr oriau o ofal plant y mae ganddo hawl iddynt yn seiliedig ar nifer yr oriau gwirioneddol y mae'n eu defnyddio ac nid nifer yr oriau o ddarpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen a gynigir. Er enghraifft, pe bai'r awdurdod lleol y mae'r plentyn yn byw ynddo'n cynnig 30 awr o ddarpariaeth feithrin, a bod y plentyn yn defnyddio 15 awr yn unig mewn lleoliad a leolir mewn awdurdod lleol gwahanol, byddai'n gymwys i gael 15 awr o ofal plant.
21. Fodd bynnag, dylid nodi bod hyn yn berthnasol i'r achosion hynny lle ceir darpariaeth drawsffiniol **yn unig**, a byddai disgwyl i blentyn sy'n manteisio ar ddarpariaeth feithrin yn ei ardal awdurdod lleol ei hun ddefnyddio ei oriau llawn ac ni fyddai'n gymwys i gael darpariaeth gofal plant ychwanegol.

Rhieni nad ydynt yn defnyddio darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen

22. Nid oes rhaid i rieni fod yn defnyddio darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen fel un o'r rhagofynion ar gyfer cael mynediad at elfen gofal plant y cynnig. Os nad yw rhiant yn defnyddio darpariaeth feithrin, bydd gan y rhiant yr hawl o hyd i'r elfen gofal plant o'r cynnig yn ystod y tymor ysgol (39 wythnos y flwyddyn) ac i 30 awr o ofal plant a ariennir gan y Llywodraeth am y 9 wythnos sy'n weddill. Bydd nifer yr oriau o ofal plant y gall rhiant gael mynediad atynt yn dibynnu ar nifer yr oriau o ddarpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen y mae'r awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar yn eu cynnig i'r rhiant. Bydd gan rieni hawl i 30 awr o ddarpariaeth namyn yr hawl i ddarpariaeth feithrin a ddarperir gan yr awdurdod. Ni ellir cyfnewid oriau o ddarpariaeth feithrin am oriau o ofal plant ar unrhyw gyfrif. Awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar sy'n gyfrifol am sicrhau nad yw'r un plentyn yn cael mwy na chyfanswm cyfunol o 30 awr o addysg gynnar a gofal plant yr wythnos.

23. Ar yr adeg y caiff rhiant gynnig lle mewn addysg lawn-amser ar gyfer ei blentyn ni fydd yn gymwys i hawlio'r cynnig mwyach. I'r mwyafrif o awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar bydd plant yn cael cynnig lle mewn addysg lawn-amser o'r mis Medi ar ôl iddynt droi'n 4. O'r adeg hon ni fydd rhieni'n gallu cael mynediad at y cynnig mwyach, gan gynnwys y ddarpariaeth adeg gwyliau. Mewn awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar lle caiff plant gynnig lle mewn addysg lawn-amser yn gynharach na'r mis Medi ar ôl iddynt droi'n 4 (er enghraifft y diwrnod neu'r tymor wedi i blentyn droi'n 4), bydd y plant hyn yn dal i allu cael mynediad at ddarpariaeth adeg gwyliau'r cynnig tan y mis Medi ar ôl iddynt droi'n 4. Hynny er mwyn sicrhau rhywfaint o gysondeb yn y cynnig ac er mwyn atal rhieni rhag cael eu cosbi am hawlio lle mewn addysg lawn-amser i'w plentyn. Ni fydd rhieni'n gallu gwrthod lle mewn addysg gynnar lawn-amser ar yr adeg y caiff ei gynnig ar draws eu hawdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar er mwyn parhau i gael mynediad at y cynnig yn ystod y tymor.

Adran 4 - Cymhwysra ar gyfer y Cynnig Gofal Plant

24. Mae rhiant yn gymwys i gael y cynnig yn yr achosion canlynol:

- Os oes gan y rhiant blentyn cymwys o fewn yr ystod oedran;
- Os yw'r rhiant yn bodloni'r diffiniad o riant sy'n gweithio;
- Os yw'r rhiant yn byw yn un o'r saith awdurdod lleol sydd wedi bod yn profi'r cynnig ers mis Medi 2017 neu yn un o'r awdurdodau a ddechreuodd profi'r cynnig o fis Medi 2018.

Diffiniad o blentyn cymwys

25. Mae darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen, fel y nodwyd yn flaenorol, yn rhan sylweddol o'r cynnig hwn. Fodd bynnag, er bod darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen ar gael i bob plentyn, mae elfen gofal plant y cynnig ond ar gael i deuluoedd sy'n bodloni'r holl feini prawf cymhwysra ar gyfer rhieni, fel y nodir isod.

26. Os ydynt yn gymwys, bydd plant yn cael elfen gofal plant y cynnig o'r tymor ar ôl eu trydydd pen-blwydd, nes eu bod yn cael cynnig lle mewn addysg lawn-amser – fel arfer yn y mis Medi ar ôl eu pedwerydd pen-blwydd. Bydd yr union ddyddiad y gallant ddechrau manteisio ar y cynnig yn dibynnu ar ddyddiad dechrau'r tymor hwnnw, a bennir gan yr awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar. Mae'r awdurdodau lleol i gyd yn cyhoeddi dyddiadau eu tymhorau.

27. Er mwyn helpu plant ag anghenion addysgol arbennig (AAA) i gael mynediad at y cynnig, bydd Llywodraeth Cymru yn darparu cymorth ychwanegol i'r awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar ar gyfer talu am hyfforddiant, offer, teganau, adnoddau neu amser staff ychwanegol.

Diffiniad o riant sy'n gweithio ac sy'n gymwys

28. Mae'r term rhiant sy'n gweithio yn cyfeirio at rieni a gwarcheidwaid, llys-rieni a phartneriaid cyd-fyw hirdymor yn yr aelwyd. Bydd angen i'r ddau riant mewn teulu â dau riant, neu'r unig riant mewn teulu ag un rhiant, fod yn gweithio er mwyn bod yn gymwys i gael y cynnig. Bydd y cynnig ar gael i rieni sy'n gyflogedig, yn hunangyflogedig neu ar gontract dim oriau ac sy'n ennill, ar gyfartaledd, cyflog wythnosol sydd o leiaf yn cyfateb i 16 awr ar yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol neu'r Cyflog Byw Cenedlaethol;

29. Mae'n rhaid i'r holl rieni, llys-rieni a phartneriaid cyd-fyw hirdymor yn yr aelwyd allu dangos, trwy eu cyflog, eu bod yn ennill cyflog sydd o leiaf yn cyfateb i 16 awr ar yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol neu'r Cyflog Byw Cenedlaethol.

30. O fis Medi 2018, bydd unrhyw riant sy'n gwneud cais am y cynnig ac sy'n ennill £100,000 neu fwy'r flwyddyn (incwm gros) yn **anghymwys** i fanteisio ar y cynnig. Gall y rheini a ddechreuodd fanteisio ar y cynnig cyn mis Medi 2018, ac sy'n ennill £100,000 neu fwy'r flwyddyn (gros), barhau i ddefnyddio'r cynnig ar gyfer y plentyn

dan sylw.

31. Mae'r cynnig ar gael i rieni hunangyflogedig a rhieni ar gontractau dim oriau, ar yr amod eu bod yn gallu bodloni'r meini prawf o ran isafswm enillion dros gyfnod o 3 mis. Lle mae un rhiant neu'r ddau riant newydd ddod yn hunangyflogedig a'u bod heb fodloni'r meini prawf cymhwysra o ran isafswm oriau eto, bydd cyfnod dechrau cychwynnol o hyd at 12 mis yn cael ei ganiatáu cyn bod angen i'r rhiant ddangos ei fod yn ennill cyflog wythnosol sydd o leiaf yn cyfateb i 16 awr ar yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol. Bydd angen i rieni ddarparu tystiolaeth eu bod yn hunangyflogedig er mwyn bod yn gymwys.
32. Dylai gofalmwr sy'n berthnasau allu cael mynediad at y cynnig ar yr amod eu bod yn bodloni'r meini prawf o ran enillion, yn byw mewn ardal beilot ac yn gofalu am blentyn sydd o'r oedran cywir i gael y cynnig. Ystyr gofalmwr sy'n berthnasau yw teulu a ffrindiau sydd wedi ysgwyddo cyfrifoldeb am blentyn neu lysblentyn nad yw'n blentyn iddo ef neu iddi hi ei hun am y rhesymau isod:
 - nid oes rhieni gan y plentyn neu nid yw rhieni'r plentyn yn gallu gofalu am y plentyn;
 - mae'n debygol y byddai'r plentyn yn derbyn gofal gan awdurdod lleol fel arall oherwydd pryderon ynghylch lles y plentyn.
33. Gall gofalmwr maeth ddefnyddio eu lwfans gofal maeth fel prawf o enillion er mwyn bodloni'r meini prawf isafswm incwm ar gyfer y cynnig. Os yw gofalmwr maeth yn bodloni'r meini prawf cymhwysra ehangach, gall fanteisio ar y cynnig gofal plant ar gyfer ei blentyn/phlentyn ei hun ac ar gyfer y plentyn maeth, cyn belled â bod hynny'n unol â chynllun gofal y plentyn maeth.
34. Os yw rhiant ar absenoldeb mabwysiadu, gall barhau i fanteisio ar y cynnig. Fodd bynnag, os yw ar absenoldeb mabwysiadu ar gyfer plentyn 3-4 oed, ni fydd yn gymwys i hawlio'r cynnig ar gyfer y plentyn hwnnw.
35. Yr unig eithriadau lle nad oes rhaid i'r ddau riant (mewn teulu â dau riant) fodloni'r meini prawf o ran enillion yw:
 - lle mae un rhiant yn gyflogedig (ac yn ennill cyflog wythnosol sydd o leiaf yn cyfateb i 16 awr ar yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol neu'r Cyflog Byw Cenedlaethol) a lle mae gan un rhiant gyfrifoldebau gofalu sylweddol yn seiliedig ar fudd-daliadau penodol a geir am ofalu; neu
 - lle mae'r ddau riant yn gyflogedig (ac yn ennill cyflog wythnosol sydd o leiaf yn cyfateb i 16 awr ar yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol neu'r Cyflog Byw Cenedlaethol) ond bod un rhiant neu'r ddau riant i ffwrdd o'r gweithle dros dro ar absenoldeb rhiant, mamolaeth neu fabwysiadu; neu
 - lle mae'r ddau riant yn gyflogedig (ac yn ennill cyflog wythnosol sydd o leiaf yn cyfateb i 16 awr ar yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol neu'r Cyflog Byw Cenedlaethol) ond bod un rhiant neu'r ddau riant i ffwrdd o'r gwaith dros dro ar

- dâl salwch statudol; neu
- Ile mae un rhiant yn gyflogedig (ac yn ennill cyflog wythnosol sydd o leiaf yn cyfateb i 16 awr ar yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol neu'r Cyflog Byw Cenedlaethol) a bod un rhiant yn anabl neu wedi'i analluogi yn seiliedig ar dderbyn budd-daliadau penodol; neu
- Ile mae rhiant newydd ddod yn hunangyflogedig, ac o fewn y cyfnod dechrau cychwynol. Bydd angen i rieni gofrestru eu busnes gyda Chyllid a Thollau EM a darparu tystiolaeth eu bod yn hunangyflogedig er mwyn bod yn gymwys.

Absenoldeb Rhiant Statudol Di-dâl

36. O dan adran 76 o Ddeddf Hawliau Cyflogaeth 1996, gall person gymryd 18 wythnos o absenoldeb rhiant di-dâl ar gyfer pob plentyn nes bod y plentyn yn 18 oed. Fel arfer, byddai hyn yn cael ei gyfyngu i uchafswm o 4 wythnos y flwyddyn ar gyfer pob plentyn. Fodd bynnag, yn achos gweithwyr sy'n cyrraedd diwedd eu habsenoldeb mamolaeth, mae'n bosibl defnyddio'r cyfod llawn o absenoldeb rhiant di-dâl yn syth ar ôl i'r absenoldeb mamolaeth ddod i ben. Yn y naill achos a'r llall, bydd y gweithwyr hyn yn parhau i fod yn gymwys ar gyfer y cynnig cyn belled â bod ganddynt lythyr gan y cyflogwr sy'n datgan eu bod wedi'u cyflogi, eu bod fel arfer yn bodloni'r meini prawf cymhwystra a'u bod yn ar absenoldeb rhiant cymwys.

Amgylchiadau teuluol cymhleth

37. Mewn achosion lle mae rhieni wedi gwahanu ond lle nad ydynt yn rhannu gwarchodaeth gyfartal am y plentyn, rydym yn cynghori'r rhiant â phrif warchodaeth i fod yr un yr ystyrir ei fod yn gymwys i hawlio'r cynnig.
38. Mewn achosion lle mae gan rieni warchodaeth gyfartal am blentyn, rydym yn cynghori y bydd angen i un o'r rhieni gael ei enwebu i weithredu fel y rhiant arweiniol ac y bydd angen iddo ef neu iddi hi fodloni'r meini prawf cymhwystra ar gyfer y cynnig. Lle nad yw'r rhieni'n gallu cytuno ar hyn, dylid cyfeirio'r mater at yr awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar er mwyn penderfynu yn ei glych.
39. Bydd angen i wŷr, gwragedd neu bartneriaid cyd-fyw rhieni â phrif warchodaeth, neu wŷr, gwragedd neu bartneriaid cyd-fyw rhieni arweiniol mewn achosion o warchodaeth ar y cyd, fodloni'r meini prawf cymhwystra hefyd er mwyn i'r teulu gael y cynnig.
40. Ni fydd angen i oedolion eraill (megis lletywyr, aelodau o'r teulu estynedig neu frodyr/chwiorydd) sy'n byw yn y tŷ fodloni'r meini prawf, oni bai eu bod nhw hefyd yn un o brif warcheidwad y plentyn. Er enghraifft, mewn achos lle mae rhieni plentyn wedi gwahanu a'r fam sydd â phrif warchodaeth, os oes llys-dad yn byw yn yr un aelwyd byddai angen iddo yntau fodloni'r meini prawf cymhwystra er mwyn i'r plentyn gael y cynnig. Fodd bynnag, pe bai gan y fam brif warchodaeth ond ei bod yn byw gyda'i rhieni, neu fod ganddi blentyn arall dros 18 oed, dim ond amgylchiadau'r fam fyddai'n cael eu hystyried.

Cyfnodau Eemptio Dros Dro

41. Mae'r cynnig wedi'i fwriadu i gefnogi rhieni sy'n gweithio ac i annog rhieni i ddychwelyd i'r gwaith neu i gynyddu eu horiau. Ar adegau, efallai y bydd rhieni'n peidio â bod yn gymwys mwyach. Mae'n debygol mai un o'r rhesymau mwyaf cyffredin dros hyn fydd lle mae un rhiant neu'r ddau riant yn colli eu swydd neu fod eu horiau'n cael eu gostwng islaw'r isafswm sy'n ofynnol. Er mwyn rhoi sefydlogrwydd i blant a darparwyr gofal plant, ac er mwyn rhoi'r cyfle i rieni ddod yn gymwys eto, bydd rhieni sy'n peidio â bod yn gymwys mwyach yn dal i allu cael mynediad at y cynnig am gyfnod byr.
42. Pan fydd person yn peidio â bod yn gymwys ar gyfer y cynnig gofal plant, byddant yn dechrau cyfnod esemptio dros dro o 8 wythnos. Ni ddylai rhiant sydd mewn cyfnod esemptio dros dro drefnu oriau o ofal plant os nad ydynt yn bwriadu eu defnyddio. Ni ddylid ar unrhyw gyfrif ddefnyddio cyfnod esemptio dros dro (neu'r cynnig yn ei gyfanrwydd) i ddefnyddio oriau o ofal plant nad yw'r rhiant yn bwriadu eu defnyddio er mwyn talu ffioedd cadw a godir gan ddarparwr. Bydd trefnu oriau o ofal plant nad oes eu hangen gan fod y plentyn gartref gyda'r rhiant yn cael ei ystyried fel hawlio drwy dwyll, ac os canfyddir bod rhiant wedi gwneud hyn gallant gael eu hadrodd i'w hawdurdod lleol. Yr unig eithriad i hyn yw lle mae'r plentyn gartref am reswm annisgwyl neu reswm na ellir ei osgoi, megis salwch.
43. Cyfrifoldeb y rhiant yw hysbysu ei awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar a'i ddarparwr bod ei amgylchiadau wedi newid. Os bydd amgylchiadau rhiant yn newid a bod y rhiant yn peidio â hysbysu ei awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar ar unwaith, bydd ei gyfnod esemptio dros dro'n dal i redeg o'r adeg y peidiodd â bod yn gymwys. Er enghraifft, os yw rhiant yn peidio â bod yn gymwys mwyach ond ei fod yn methu â hysbysu'r awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar nes bod 4 wythnos wedi mynd heibio, dim ond 4 wythnos o'i gyfnod esemptio dros dro fydd yn weddill.
44. Ar yr adeg pan fo cyfnod esemptio dros dro rhiant yn dod i ben ni fydd yn gallu cael mynediad at y cynnig mwyach, a bydd yn dod yn gyfrifol am dalu'r holl gostau sy'n gysylltiedig â defnyddio'r darparwr gofal plant hwnnw.

Adran 5 - Pryd y mae rhieni'n gallu manteisio ar y cynnig

45. Gall rhieni fanteisio ar y cynnig y tymor ar ôl pen-blwydd eu plentyn yn 3 oed, hyd nes y bydd ei awdurdod lleol yn cynnig lle mewn addysg lawn-amser iddo, fel rheol y mis Medi ar ôl ei ben-blwydd yn 4 oed. Caiff diwrnod cyntaf y tymor ei bennu gan yr awdurdod ac felly gall yr union ddyddiad pan fo plentyn yn gallu defnyddio'r cynnig amrywio rhwng awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar.
46. Lle mae awdurdod lleol yn gosod dyddiad gwahanol i'r plentyn orfod troi'n 3 oed ar gyfer defnyddio darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen (e.e. erbyn 31 Awst i ddefnyddio'r ddarpariaeth yn nhymor yr hydref), gall yr un rheol gael ei chymhwyso i blant sy'n manteisio ar elfen gofal plant y cynnig. Hynny fel bod plant yn dod yn gymwys i fanteisio am elfennau addysg gynnar a gofal plant y cynnig ar yr un pryd.
47. Dylai awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar sicrhau bod plant cymwys sy'n symud i mewn i'r ardaloedd lle mae'r cynnig yn cael ei weithredu yn gallu hawlio'r cynnig, unwaith y maent wedi cwblhau'r broses ymgeisio. Os yw rhiant yn dod yn gymwys, er enghraifft trwy symud i mewn i ardal a ddewiswyd, trwy ddod yn gyflogedig neu drwy gynyddu ei oriau gwaith, gall wneud cais i hawlio'r cynnig o'r adeg pan fo'n dod yn gymwys, ar yr amod bod y plentyn yn gymwys o ddechrau'r tymor hwnnw.
48. Os yw rhiant yn symud allan o ardal beilot, ond yn parhau i fodloni'r meini prawf cyflogaeth a bod ei blentyn yn parhau i fanteisio ar y cynnig yn yr un lleoliad gofal plant, gall barhau i ddefnyddio'r cynnig yn y lleoliad hwnnw. Hynny er mwyn sicrhau bod y plant hyn yn cael eu cynnwys yn y broses o werthuso'r ardaloedd peilot.
49. Bydd rhieni sy'n dod yn gymwys am eu bod naill ai'n cael cyflogaeth neu'n cynyddu eu horiau, ond nad ydynt wedi cael eu slip cyflog cyntaf eto, yn gallu profi eu bod yn gymwys i gael y cynnig os ydynt yn darparu llythyr gan eu cyflogwr sy'n cadarnhau eu cyflog a'u dyddiad dechrau, a manylion cyswllt eu cyflogwr.

Darpariaeth adeg gwyliau

50. Dim ond yn ystod y tymor y mae'r addysg gynnar a ddarperir trwy'r Cyfnod Sylfaen yn cael ei darparu. Gall union nifer yr wythnosau 'yn ystod y tymor' bob blwyddyn amrywio rhwng yr awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar. Fodd bynnag, at ddiben y polisi hwn, bydd y tymor yn cael ei drin fel 39 wythnos, sy'n golygu y bydd 9 wythnos arall y cynnig 48 wythnos yn cael eu trin fel amser nad yw yn ystod y tymor neu'n 'ddarpariaeth adeg gwyliau'.
51. Yn ystod y 9 wythnos hon o ddarpariaeth adeg gwyliau, bydd plant cymwys yn cael 30 awr o ofal plant yn unig. Ni fydd Llywodraeth Cymru yn manylu pa rai o'r 14 wythnos nad ydynt yn ystod y tymor sy'n cael eu dynodi'n 9 wythnos o ddarpariaeth adeg gwyliau, er mwyn rhoi hyblygrwydd i rieni sydd mewn galwedigaethau gwahanol megis y rheini sy'n gorfod gweithio dros wyliau'r haf neu'r Nadolig.

52. Er mwyn ei gwneud yn bosibl gweinyddu hyn, bydd rhieni'n cael defnyddio hyd at 30 awr o ofal plant yr wythnos sut bynnag y maent yn dewis (er enghraifft am 10 awr y dydd dros gyfnod o 3 diwrnod). Fodd bynnag, ni fyddai rhieni'n gallu 'ymestyn' eu hawl ar draws wythnosau na throsglwyddo oriau heb eu defnyddio ar draws wythnosau.
53. Bydd y ddarpariaeth adeg gwyliau'n cael ei ddyrannu ar ddechrau pob tymor y mae plentyn yn gymwys i gael y cynnig. Bydd plant yn cael 3 wythnos o ddarpariaeth adeg gwyliau fesul tymor. Bydd modd cario ymlaen dyraniad heb ei ddefnyddio a'i ddefnyddio yn y tymor nesaf os yw'r plentyn yn gymwys i gael y cynnig o hyd. Bydd plant sy'n gymwys am un neu ddau dymor yn unig yn cael 3 wythnos o ddarpariaeth adeg gwyliau ar ddechrau pob tymor, yn yr un modd â phob plentyn arall.
54. Mae hyn yn caniatáu i rieni benderfynu pa wythnosau y maent yn defnyddio eu 9 wythnos o ofal plant nad ydynt yn ystod y tymor, ond nhw sy'n gyfrifol am ddod o hyd i ddarparwr gofal plant sy'n gallu cynnig y ddarpariaeth hon. Fodd bynnag, bydd gofyn i'r awdurdodau lleol gadw cofnod o'r ddarpariaeth adeg gwyliau sy'n cael ei defnyddio gan rieni gan gymryd i ystyriaeth unrhyw ddarpariaeth heb ei defnyddio sy'n cael ei chario ymlaen.
55. Lle mae plentyn yn cael cynnig lle mewn addysg lawn-amser cyn y mis Medi yn dilyn ei bedwerydd pen-blwydd (e.e. y diwrnod neu'r tymor ar ôl ei bedwerydd pen-blwydd), mae'r plentyn hwnnw'n dal yn gymwys i gael 30 awr yr wythnos o ddarpariaeth adeg gwyliau tan y mis Medi ar ôl ei bedwerydd pen-blwydd. Hynny er mwyn sicrhau bod pob rhiant cymwys yn cael yr un cynnig ac er mwyn osgoi cosbi rhieni sy'n hawlio lle mewn addysg lawn-amser i'w plentyn cyn y mis Medi yn dilyn ei ben-blwydd yn 4 oed.

Adran 6 - Pwy sy'n gallu darparu'r cynnig

56. Gall yr elfen gofal plant o'r cynnig gael ei darparu gan unrhyw leoliad gofal plant unrhyw le yng Nghymru neu yn yr ardaloedd ar y ffin, cyn belled â'u bod wedi'u cofrestru gydag Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) neu Ofsted yn Lloegr. I'r perwyl hwn, byddant yn cydymffurfio â'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer gofal plant, a byddant yn gyfarwydd â Fframwaith Ansawdd AGC ac yn cael eu harolygu'n unol â hynny. Bydd darparwyr yn Lloegr yn cael eu harolygu gan Ofsted a byddant yn cydymffurfio â'u safonau hwy.
57. O fis Medi 2018, gall gofalwyr plant cofrestredig weithredu'r Cynnig Gofal Plant yn gysylltiedig â phlentyn sydd hefyd yn berthynas, cyhyd â bod y gofal dan sylw yn digwydd y tu hwnt i gartref y plentyn.
58. Er bod Cynllun Cymeradwyo Gwirfoddol yn bodoli ar gyfer Nanis, nid ydynt yn cael eu rheoleiddio i'r un graddau â darparwyr gofal plant cofrestredig ac felly ni ellir eu hariannu i ddarparu'r cynnig.
59. Bydd disgwyl i ddarparwyr gofal plant sy'n dymuno bod yn rhan o'r cynnig wneud y canlynol:
- ymrwymo i gytundeb gyda'r awdurdod lleol perthnasol i ddarparu'r cynnig yn seiliedig ar y terfynau a nodwyd, sy'n cynnwys manylion y gyfradd ariannu benodedig;
 - peidio â chodi unrhyw ffioedd fesul awr ychwanegol ar rieni am y plant 3 a 4 oed sy'n mynychu dan delerau'r cynnig;
 - sicrhau, hyd y gellir, bod gofal plant yn cael ei ddarparu'n hyblyg er mwyn helpu i ddiwallu anghenion rhieni sy'n gweithio;
 - hysbysu'r awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar os bydd newid mewn amgylchiadau, megis os bydd rhiant yn methu â hawlio'r oriau a ariennir trwy'r cynnig.
60. Bydd darparwyr gofal plant yn cael eu hannog i wneud y canlynol hefyd:
- rhoi darpariaeth ac adnoddau dwyieithog neu Gymraeg, lle bo'n bosibl;
 - rhoi cymorth i blant ag anghenion addysgol arbennig, lle bo'n bosibl.

Dylai awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar eu cefnogi yn eu hymdrechion yn hyn o beth

Adran 7 - Anghenion Addysgol Arbennig (AAA)

61. Mae gan blentyn AAA os oes ganddo anawsterau neu anabledau dysgu sy'n ei gwneud yn fwy anodd iddo ddysgu na'r rhan fwyaf o blant eraill sydd tua'r un oedran.
62. O ran y cynnig, gallai AAA olygu bod gan blentyn:
- Nam gwybyddol ac anawsterau dysgu penodol, cymedrol, difrifol neu ddwys;
 - Anawsterau ymddygiadol, emosiynol a chymdeithasol;
 - Anhawster o ran cyfathrebu a rhyngweithio, gan gynnwys awtistiaeth ac anawsterau lleferydd ac iaith;
 - Anawsterau synhwyrol a/neu gorfforol, gan gynnwys nam ar eu clyw a/neu nam ar eu golwg neu anawsterau corfforol;
 - Cyflyrau meddygol.
63. Mae'r cynnig ar gael i bob rhiant cymwys ac mae wedi'i gynllunio i roi ystyriaeth i'r rhwystrau a all wynebu rhieni cymwys sydd â phlant ag AAA. Er mwyn sicrhau bod y cynnig yn gynhwysol i blant cymwys ag AAA yn y cyfnod gweithredu cynnar, bydd cymorth ychwanegol ar gael.
64. Gellir hawlio ar gyfer plant ag AAA drwy ddefnyddio'r ffurflen hawlio ar gyfer y grant gofal plant. Lle mae Awdurdod Gweithredu'n gweinyddu'r Cynnig ar ran Awdurdod Ymgysylltu, bydd angen iddynt weithio gyda'r awdurdod(au) partner i sefydlu proses ar gyfer rheoli penderfyniadau a thaliadau'n ymwneud â'r grant AAA. Mae canllawiau ar wahân ar gael ar gyllid grant AAA y Cynnig Gofal Plant ar gyfer Cymru.

Adran 8 - Y gyfradd dâl

65. Am flwyddyn gyntaf y cyfnod gweithredu cynnar bydd cyfradd tâl sylfaenol genedlaethol o £4.50 yr awr yn cael ei thalu i ddarparwyr gofal plant sy'n darparu gofal plant dan y cynnig.
66. Mae'r gyfradd dâl sylfaenol genedlaethol yn talu am ofal plant yn unig ac nid yw'n cynnwys taliadau am fwyd, cludiant a gweithgareddau allanol sydd â chost yn gysylltiedig â hwy, megis gwibdeithiau dydd. Pe bai darparwr gofal plant yn codi mwy na £4.50 yr awr am ofal plant fel arfer, ni all godi swm wrth yr awr yn ychwanegol at y gyfradd dan y cynnig.
67. Bydd darparwyr gofal plant yn gallu codi ar rieni am elfennau ychwanegol megis bwyd, diod, cludiant a gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad sydd â chost yn gysylltiedig â hwy. Fodd bynnag, mae'n rhaid i ddarparwyr gofal plant ystyried [canllawiau](#) Llywodraeth Cymru mewn perthynas â phennu ffioedd ychwanegol, wrth godi ar rieni am elfennau ychwanegol o ofal.
68. Ni ddylai rhieni sy'n rhan o'r cynnig gofal plant, fel amod o bresenoldeb eu plentyn, orfod derbyn a thalu am fwyd gan y darparwr a gallant ddewis ddarparu pecyn bwyd eu hunain os byddai'r lleoliad yn caniatáu hynny fel arfer. Dylai rhieni hefyd allu dewis peidio â chaniatáu i'w plentyn gymryd rhan mewn gweithgareddau y tu allan i'r lleoliad ac ni ddylai hyn fod yn amodol i'w lleoliad. Dylai gweithgareddau fel hyn fod yn eithriadol ac achlysurol yn hytrach na bod yn weithgaredd rheolaidd.
69. Ni ddylai darparwyr godi mwy ar rieni sy'n manteisio cynnig ar gyfer unrhyw elfennau ychwanegol na'r hyn a godir ar rieni nad ydynt yn manteisio ar y cynnig. Er enghraifft, ni ddylai darparwyr sy'n codi £5 y dydd am brydau bwyd fel arfer gynyddu hyn i £7.50 ar gyfer rhieni sy'n manteisio ar y cynnig. Yn yr un modd, os yw darparwr fel arfer yn codi £5 ar gyfer cludiant, ni ddylai gynyddu'r swm hwn ar gyfer rhieni sy'n manteisio ar y cynnig.
70. Bydd angen i'r awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar sicrhau bod manylion y gyfradd dalu a nodir yng nghontract y darparwr ([Contract y darparwr](#)) yn ystyried ac yn atgyfnerthu canllawiau Llywodraeth Cymru i ddarparwyr gofal plant ar bennu ffioedd ychwanegol o dan y cynnig gofal plant. Bydd gan awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar gyfrifoldeb i fonitro'r ffioedd ychwanegol a godir ar rieni a gwerthuso a ydynt yn rhesymol ac yn gyson â chanllawiau Llywodraeth Cymru.
71. Os nad yw darparwr gofal plant yn dilyn y canllawiau ac os ystyrir ei fod yn codi ffioedd ychwanegol gormodol neu afresymol, yna dylai'r awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar ystyried a yw hyn yn gyfystyr â thorri'r contract sydd ganddynt gyda'r darparwr a hysbysu Llywodraeth Cymru.

Canllawiau ynghylch pennu ffioedd ychwanegol

72. Canllaw Llywodraeth Cymru ynghylch pennu ffioedd ychwanegol dan y cynnig am

sesiwn gofal dydd llawn (tua 10 awr) yw na ddylid codi mwy na £7.50 y dydd ar rieni. Mae'r ffigwr hwn yn seiliedig ar werth o £2.00 y pryd. Byddai tâl o £7.50 am sesiwn gofal dydd llawn yn cynnwys tri phryd am £2.00 y pryd a 2 fyrbryd am dâl o 75c y byrbryd.

73. Y canllaw ynghylch pennu ffioedd ychwanegol dan y cynnig am sesiwn hanner diwrnod (tua 5.5 awr) yw na ddylid codi mwy na £4.75 ar rieni. Byddai'r ffigwr hwn yn ei gwneud yn bosibl codi ar blentyn am ddau bryd yn ôl cyfradd o £2.00 y pryd ac am fyrbryd yn ôl cyfradd o 75c y byrbryd.

74. Ar gyfer gofal sesiynol lle na ddarperir pryd ond lle mae plant yn cael byrbryd, y canllaw yw na ddylid codi mwy na 75c y dydd ar rieni am ddarparu byrbryd.

Adran 9 - Darparu'r cynnig

75. O fis Medi 2019, bydd model newydd yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweithredu'r cynnig yn gynnar. Bydd y model hwn yn cael ei weithredu drwy'r consortia gwella addysg rhanbarthol, a bydd yn cynnwys dau gategori o Awdurdod Lleol sy'n Weithredwr Cynnar:

Awdurdod Gweithredu - bydd yr awdurdodau hyn yn gyfrifol am brosesu ceisiadau gan rieni, cadarnhau eu cymhwystra a'u hysbysu am y canlyniad. Byddant hefyd yn prosesu ac yn gwneud taliadau i ddarparwyr gofal plant ar gyfer darparu'r cynnig;

Awdurdodau Ymgysylltu - byddant yn gyfrifol am hyrwyddo'r cynnig i rieni a darparwyr gofal plant yn eu hardaloedd, rhoi hyfforddiant i'w Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd ar sut i ddelio ag ymholiadau ynghylch y cynnig, a darparu unrhyw wybodaeth sydd ei hangen ar yr awdurdod gweithredu i brosesu ceisiadau a gweinyddu'r cynnig ar eu rhan.

76. Mae'r model yn seiliedig ar weithio mewn partneriaeth lle bynnag y bo'n bosibl er mwyn dysgu ar y cyd, a hefyd sicrhau arbedion maint a lleihau gymaint â phosibl nifer y systemau darparu dros dro sydd ar waith yn ystod y cyfnod gweithredu cynnar.

77. Bydd manylion y trefniadau newydd hyn ar gyfer cyflwyno'r cynnig gofal plant, gan gynnwys pa awdurdodau lleol fydd yn cymryd rhan a'r trefniadau partneriaeth, yn cael eu cyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru.

Rolau a chyfrifoldebau

78. Bydd angen i'r awdurdodau lleol sy'n bartneriaid drafod a phenderfynu ar sut i weithredu'r berthynas rhwng yr Awdurdod Gweithredu a'r Awdurdod Ymgysylltu. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru'n disgwyl y canlynol o leiaf gan y ddau gategori o awdurdod:

Cyfrifoldebau'r Awdurdod Gweithredu

- Ddatblygu system i alluogi'r rhieni yn ei awdurdod ei hun a'r awdurdod(au) ymgysylltu sy'n bartner iddo ddod i wybod am y cynnig, ei ddeall a gwneud cais amdano;
- Datblygu system(au) ar gyfer gwirio cymhwystra rheini sy'n gwneud cais am y cynnig yn ei awdurdod ei hun a'r awdurdod(au) ymgysylltu sy'n bartner iddo;
- Datblygu system(au) ar gyfer ymdrin ag unrhyw ymholiadau mewn perthynas â chais gan riant yn ei awdurdod ei hun neu'r awdurdod(au) ymgysylltu sy'n bartner iddo;

- Datblygu system(au) ar gyfer gwneud taliadau i ddarparwyr gofal plant yn ei awdurdod ei hun ac yn yr awdurdod(au) ymgysylltu sy'n bartner iddo;
- Gweithio gyda'r awdurdod(au) ymgysylltu sy'n bartner iddo i sefydlu proses ar gyfer ymdrin â cheisiadau ar gyfer cyllid grant AAA. Bydd y penderfyniadau'n ymwneud â'r grant hwn yn cael eu gwneud gan yr awdurdod ymgysylltu, ond bydd yr awdurdod gweithredu'n gyfrifol am reoli taliadau'r grant ar gyfer ei awdurdod ei hun a'r awdurdod(au) ymgysylltu sy'n bartner iddo;
- Sefydlu proses ar gyfer casglu ac adrodd ar ddata penodol i Lywodraeth Cymru a phartion eraill a gontractiwyd fel y nodwyd yn adran 11 y canllawiau hyn;

79. Disgwylir y bydd yr awdurdod gweithredu gyfrifol am ymdrin â phob ymholiad ynghylch ceisiadau safonol, p'un a yw'r cais ar waith neu wedi'i wrthod. Yr awdurdod gweithredu fydd y prif bwynt cyswllt ar gyfer rhieni neu warcheidwaid sydd wedi gwneud cais am y cynnig naill ai yn yr awdurdod ei hun neu yn yr awdurdod(au) ymgysylltu sy'n bartner iddo. Ond gall yr awdurdod gweithredu gysylltu â'r awdurdod cyfathrebu i ddatrys materion penodol.

80. Wrth ddatblygu systemau a phrosesau ar gyfer darparu'r cynnig, bydd angen i'r awdurdod gweithredu'n ystyried yr wybodaeth sydd yng ngweddill adran 9 y canllawiau hyn.

Cyfrifoldebau'r Awdurdod Ymgysylltu

- hysbysebu a marchnata'r cynnig i rieni a darparwyr yn ei awdurdod;
- darparu cyngor a chymorth i rieni a darparwyr yn ei awdurdod ar y cynnig gofal plant drwy ei Wasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd;
- penderfynu ynghylch ceisiadau am y cyllid grant AAA ar gyfer ei awdurdod a gweithio gyda'r awdurdod gweithredu i ddatblygu proses ar gyfer cyfathrebu'r penderfyniadau hyn er mwyn gallu talu'r grant. Bydd angen i awdurdodau ymgysylltu ystyried y canllawiau ar wahân ar gyllid grant AAA wrth wneud eu penderfyniadau.
- darparu tystiolaeth i werthuswyr annibynnol trydydd parti ar gyfer gwerthuso'r cynnig gofal plant;
- darparu gwybodaeth er mwyn i'r awdurdodau gweithredu allu asesu a phrosesu ceisiadau gan rieni a gwarcheidwaid o'r awdurdodau ymgysylltu. Byddai hyn yn cynnwys, ymhlith pethau eraill, darparu gwybodaeth er mwyn gallu gwirio cymhwystra rhiant, megis gwybodaeth ynghylch derbyniadau i ysgolion neu'r dreth gyngor; darparu gwybodaeth fanwl am ddarpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen yn yr awdurdod ymgysylltu, a gwybodaeth am asesiad yr awdurdod ymgysylltu o Anghenion Addysgol Arbennig plentyn at ddibenion y cynnig gofal plant.

81. Bydd pob awdurdod lleol yng Nghymru yn gyfrifol am hysbysebu a marchnata'r cynnig gofal plant yn ei awdurdod.
82. Mae Llywodraeth Cymru eisiau rhoi hyblygrwydd i'r awdurdodau lleol ddatblygu trefniadau partneriaeth sy'n gweithio orau i'r rheini dan sylw. Mater i'r awdurdodau gweithredu a'r awdurdodau ymgysylltu fydd rhoi'r model mwyaf priodol yn ei le i hwyluso cyflawni swyddogaethau o dan y cytundeb partneriaeth.
83. Mae adran 10 y canllawiau hyn yn amlinellu manylion y cyllid sydd ar gael i'r awdurdodau lleol ar gyfer gweithredu'r cynnig yn gynnar. Y partneriaethau gweithredu a chyfathrebu unigol fydd yn penderfynu sut orau i ddefnyddio'r arian sydd ar gael iddynt i ddarparu'r cynnig. Er enghraifft, efallai y bydd yr awdurdodau'n dymuno ariannu ar y cyd swydd yn ymwneud â'r cynnig gofal plant i weithio ar draws yr awdurdodau gweithredu a'r awdurdodau ymgysylltu i gefnogi'r broses o ddarparu'r cynnig o fewn y cytundeb partneriaeth.

Cytundeb swyddogol yr awdurdod lleol i fod yn weithredwr cynnar

84. Mae'r Gweinidog Gofal Cymdeithasol a Phlant wedi cytuno ar raglen weithredu dreigl, gydag amserlen dangosol ar gyfer pryd y bydd pob awdurdod lleol yn ymuno fel gweithredwr cynnar a ph'un a fydd y broses gyflwyno'n digwydd yn raddol neu'n llawn. Mae hyn yn cynnwys y gofyniad bod awdurdodau lleol yn gweithio mewn partneriaeth a'r model o awdurdodau gweithredu ac awdurdodau ymgysylltu.
85. Bydd angen i bob awdurdod lleol gael cytundeb swyddogol i gynigion o'r fath. Ar gyfer yr awdurdodau sy'n cyflwyno'r cynnig yn raddol, bydd angen cytuno'n swyddogol ym mha drefn y bydd y wardiau'n cael eu cynnwys yn y broses o ddarparu'r cynnig. Bydd cael cytundeb ymlaen llaw i flaenoriaethu wardiau yn caniatáu i ni reoli unrhyw ehangiad posibl yn y dyfodol mewn ffordd hyblyg ac ymatebol heb unrhyw oedi.

Cytundeb ar gyfer trefniadau partneriaeth

86. Ar ôl cael cymeradwyaeth swyddogol gan bob parti ar gyfer y trefniadau partneriaeth arfaethedig, bydd angen llunio cytundeb yn amlinellu rolau a chyfrifoldebau pob parti a'r trefniadau cydweithio. Mater i'r awdurdodau lleol fydd penderfynu ynghylch natur y cytundeb hwn, ond bydd angen i bob awdurdod gweithredu ac awdurdod ymgysylltu dan sylw fod yn fodlon â'r cytundeb.
87. Bydd llunio cytundeb yn amlinellu'r trefniadau partneriaeth rhwng awdurdod gweithredu ac awdurdod ymgysylltu yn amod o'r grant sydd ar gael i gefnogi'r gwaith o weinyddu'r cynnig.

Cyfathrebu

88. Bydd angen i awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar hyrwyddo'r cynnig ymhlith darparwyr gofal plant a rhieni a allai fod yn gymwys. Gallai hyn gynnwys digwyddiadau i ddarparwyr, deunyddiau hyrwyddo a threfnu bod gwybodaeth

gyfredol ar gael ar wefannau (megis gwefannau unigol yr awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar). Rydym yn disgwyl i awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar fynd ati'n weithredol i hyrwyddo'r cynnig ac annog rhieni a phlant difreintiedig i'w hawlio. Dylid gwneud defnydd llawn o gysylltiadau â phartneriaid sydd mewn cysylltiad â rhieni perthnasol, megis ysgolion, Teuluoedd yn Gyntaf, Dechrau'n Deg, Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd, Canolfan Byd Gwaith, yn ogystal â chyfleoedd trwy bapurau newydd lleol a chyhoeddiadau eraill.

89. Pan fydd Awdurdod Gweithredu'n prosesu ac yn ymdrin â cheisiadau ar ran Awdurdod Ymgysylltu, rhaid ei wneud yn glir i'r rheini a'r gwarcheidwaid pwy fydd yn cadw'r wybodaeth a sut y caiff ei thrin.
90. Mae eisoes yn ofynnol dan Ddeddf Gofal Plant 2006¹ bod awdurdodau lleol yn darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth i rieni a darpar rieni ynghylch y ddarpariaeth gofal plant yn eu hardal. O ganlyniad, dylai awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar sicrhau bod rhieni'n ymwybodol o'r cynnig, ymateb i unrhyw gwestiynau am y cynnig a helpu rhieni cymwys, trwy eu Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd, i ymgeisio a dod o hyd i ofal plant addas.

Gwiriad cymhwystra cyn ymgeisio

91. Efallai y bydd awdurdodau gweithredu lleol sy'n weithredwyr cynnar yn dymuno sefydlu proses sgrinio cyn ymgeisio, a fyddai'n cynnal gwiriad sylfaenol cychwynnol o gymhwystra rhiant a phlentyn cyn i gais llawn gael ei gyflwyno. Byddai angen i'r broses sgrinio cyn ymgeisio ystyried cod post y rhiant/rhieni sy'n ymgeisio, gwirio bod rhieni, llys-rieni a phartneriaid cyd-fyw hirdymor yn yr aelwyd yn gallu profi eu bod yn gweithio isafswm o 16 awr yr wythnos yn seiliedig ar yr enillion cyfatebol ar yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol neu'r Cyflog Byw Cenedlaethol, nad ydynt yn ennill £100,000 neu fwy (gros) a bod y plentyn o oedran cymwys. Byddai proses sgrinio o'r fath yn gwneud y system ymgeisio'n effeithlon, gan ostwng nifer y ceisiadau a geir gan deuluoedd anghymwys.
92. Fel arall, gallai awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar gyhoeddi'r meini prawf cymhwystra er mwyn i rieni/gofalwyr allu gwirio'u cymhwystra eu hunain yn gyflym cyn cyflwyno cais llawn.
93. Bydd cymhwystra rhieni i dderbyn y cynnig yn digwydd drwy hunanddatganiad naill ai ar ffurflen gais ar ffurf copi caled a ddarperir gan yr Awdurdod Gweithredu neu drwy system ymgeisio ar-lein.
94. Bydd rhieni sy'n ymgeisio am y cynnig, neu sy'n cael y cynnig, yn cael eu hysbysu y bydd angen iddynt ddangos tystiolaeth ddogfennol eu bod yn bodloni unrhyw feini prawf, neu'r holl feini prawf, ar y ffurflen gais.

¹Gweler adran 27 o Ddeddf Gofal Plant 2006 (c. 21) (dyletswydd i ddarparu gwybodaeth, cyngor a chymorth).

Y broses ymgeisio

95. Bydd angen i Awdurdodau Gweithredu sefydlu proses ar gyfer ymgeisio, boed yn electronig ar-lein, neu ar gopi papur, neu drwy gyfuniad o'r ddau. Bydd Llywodraeth Cymru'n hysbysu'r Awdurdodau Gweithredu ynghylch peth gwybodaeth y mae arnom angen iddynt ei chynnwys yn y ffurflen gais, heb ei diwygio, er mwyn ei gwneud yn bosibl gwneud gwaith monitro a gwerthuso a fydd yn sail i'r cynnig mwy hirdymor.

Hunanddatganiad

96. Mae'n ofynnol bod rhieni'n darparu cydsyniad ar sail gwybodaeth ar gyfer defnyddio eu data a bod tystiolaeth o hyn. Bydd angen atodi hysbysiad gyda'r ffurflen gais sy'n nodi pa ddata fydd yn cael eu casglu a pham, â phwy fydd y data'n cael eu rhannu, sut bydd yn cael eu defnyddio a pha mor hir y bydd yn cael eu cadw. Mae Llywodraeth Cymru wedi paratoi hysbysiad preifatrwydd sy'n nodi'r pethau hyn, ac mae'n cydymffurfio â thelerau'r Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data a ddaeth i rym ym mis Mai 2018. Ar gyfer y Cynnig hwn, ac o dan delerau'r Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data, Llywodraeth Cymru yw'r Rheolwr Data a'r awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar yw'r Proseswyr Data; mae'r awdurdodau lleol yn casglu data perthnasol ar ran Llywodraeth Cymru ac yn trosglwyddo'r data i Lywodraeth Cymru at ddibenion monitro a gwerthuso.

97. Rydym yn cydnabod efallai y bydd rhai awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar yn ystyried cyfuno'r broses casglu data ar gyfer elfen gofal plant y Cynnig gyda'r broses o gasglu data angenrheidiol at ddibenion darparu addysg gynnar. Os yw'r awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar yn dewis gwneud hyn, bydd angen iddynt fod yn fodlon bod ganddynt y pwerau cyfreithiol angenrheidiol i gyfuno'r setiau data hyn a llunio eu datganiad preifatrwydd eu hunain ar gyfer eu proses casglu data nhw, sy'n cydymffurfio â'r Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data ac yn gwahaniaethu'n glir rhwng y data a gesglir ar ran Llywodraeth Cymru a'r data a gesglir ar ran yr awdurdod lleol. Cynghorir bod y datganiadau hyn yn cael eu gwirio gan y staff perthnasol o fewn yr awdurdod er mwyn sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r gyfraith.

Gwirio cymhwystra

98. Bydd angen i awdurdodau gweithredu wirio cymhwystra'r holl geisiadau. Er y bydd ymgeiswyr yn llofnodi ymwadiad i gadarnhau eu bod yn bodloni'r meini prawf gofynnol ar gyfer cymhwystra, disgwylir y bydd pob cais yn cael ei ategu hefyd gan dystiolaeth ddogfennol o gymhwystra. Gallai hyn gynnwys:

- prawf bod ymgeisydd yn byw mewn ardal gymwys, h.y. y cod post i gael ei wirio trwy ei gymharu â data ynghylch y dreth gyngor;
- prawf o enillion, i ddangos bod pob rhiant yn ennill cyflog wythnosol sy'n cyfateb i 16 awr o leiaf ar yr isafswm cyflog h.y. gwerth 3 mis o slipiau cyflog;
- prawf o gontract cyflogaeth i sicrhau cymhwystra dros gyfnod hir, neu gytundeb gan yr ymgeisydd sy'n caniatáu i'r Awdurdod Gweithredu wirio manylion contract cyflogaeth;

- prawf o oedran a dyddiad geni'r plentyn, h.y. copi o dystysgrif geni neu rif cyfeirnod tystysgrif geni i'w wirio yn erbyn manylion cofrestru mewnol.
99. Bydd angen ystyried hefyd sut y bydd ymgeiswyr sydd newydd symud i fyw yn yr awdurdod yn darparu prawf o'u cyfeiriad, h.y. os nad ydynt wedi'u cofrestru ar gyfer y dreth gyngor eto.
100. Bydd rieni sydd newydd ddod yn hunangyflogedig wedi'u heithrio o'r meini prawf isafswm incwm ar gyfer y cynnig ar gyfer y 12 mis cyntaf. Bydd angen i'r rhieni hyn gyflwyno tystiolaeth bod eu busnes wedi'i gofrestru drwy ddarparu eu Rhif Cyfeirnod Treth Unigryw.
101. Bydd angen i rieni sy'n hunangyflogedig ddarparu eu Rhif Cyfeirnod Treth Unigryw i'r awdurdod er mwyn gwneud cais. Dylai'r awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar wirio incwm y rhiant hunangyflogedig drwy edrych ar ei ffurflen hunanasesu ddiweddaraf (SA103) am fanylion Cyfanswm yr Elw Trethadwy.
102. Os nad yw ffurflen hunanasesu ddiweddaraf y rhiant yn dangos enillion wythnosol sy'n cyfateb i 16 awr ar yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol neu'r Cyflog Byw Cenedlaethol, bydd angen i'r rhiant ddarparu amcan o sut y bydd yn bodloni'r trothwy incwm yn ystod y flwyddyn i ddod. Mae'r cymhwystra yn seiliedig ar amcan y rhieni o'r hyn y bydd yn ei ennill dros y flwyddyn nesaf, nid yr hyn a enillwyd yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.
103. Bydd angen i Awdurdodau Gweithredu ddatblygu canllawiau i gyd-fynd â'r ffurflen gais sy'n nodi manylion y cynnig. Cynghorir y dylai canllawiau o'r fath ymdrin â'r canlynol o leiaf:
- Manylion y cynnig, gan gynnwys egluro bod y cynnig yn gymysgedd o ddarpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen a gofal plant, y gwahaniaeth rhwng y ddau a pha oriau fydd yn cael eu cynnig fel darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen a pha oriau fydd yn cael eu cynnig fel gofal plant;
 - Manylion llawn y meini prawf cymhwystra, gan gynnwys manylion eithriadau etc;
 - Y broses ymgeisio ar gyfer darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen ac elfen gofal plant y cynnig, beth sy'n digwydd yn ystod bob cam, beth fydd angen iddynt ei wneud o ran darparwyr etc;
 - Eglurhad ei bod yn bosibl na fydd y diwrnodau a'r oriau a nodir yn y ffurflen gais yn cael eu bodloni gan y darparwr a ddewiswyd ganddynt a'i bod yn bosibl na fydd y darparwr hwnnw'n cytuno i gymryd rhan yn y cynnig o gwbl a beth ddylai ddigwydd dan amgylchiadau o'r fath;
 - Eglurhad ynghylch pwy sy'n atebol am beth mewn perthynas â chontract rhwng rhiant a darparwr, h.y. wrth lofnodi contract gyda darparwr mae'r rhiant yn

ymrwymo i gontract cyfreithiol, yn annibynnol ar yr awdurdod;

- Eglurhad bod unrhyw oriau pan fo'r plentyn yn cael gofal gan ddarparwr gofal plant, y tu allan i derfynau'r cynnig ac uwchlaw'r 30 awr ar y cyd, yn oriau y mae'r rhiant yn atebol am dalu amdanynt.

Rheoli'r wybodaeth

104. Bydd angen i'r Awdurdodau Gweithredu ystyried sut y bydd gwybodaeth a geir trwy'r broses ymgeisio'n cael ei thrin, sut y bydd yn dod i law, sut y bydd yn cael ei storio ac am faint o amser y bydd yr wybodaeth yn cael ei chadw. Ni ddylid storio gwybodaeth am gyfnod hwy nag sydd angen i alluogi person i barhau i ddefnyddio'r cynnig tra eu bod yn gymwys i wneud hynny neu i werthuso eu cyfranogiad. Dylid nodi hyn yn glir pan fydd y rhiant yn rhoi caniatâd i ddefnyddio ei ddata, ynghyd â manylion ynghylch sut i dynnu'r caniatâd hwnnw yn ôl.

105. Rhaid i'r modd y caiff gwybodaeth ei reoli gydymffurfio â deddfau diogelu data. Cynghorir bod cyngor yn cael ei geisio gan gydweithwyr mewnol perthnasol, h.y. Swyddogion Data a Gwybodaeth neu Swyddogion Diogelu Data, er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data a ddaeth i rym ym mis Mai 2018.

Cronfa ddata

106. Bydd angen i Awdurdodau Gweithredu ddatblygu cronfa ddata i storio a phrosesu gwybodaeth o geisiadau. Bydd angen i'r gronfa ddata hon greu rhif adnabod unigryw a fydd yn cael ei aseinio i bob plentyn cymwys o dan y cynnig. Bydd y rhif adnabod unigryw hwn yn helpu i fapio plentyn trwy'r system.

107. Hefyd, bydd angen i'r gronfa ddata ddal gwybodaeth benodol y bydd yn ofynnol ei chyflwyno i Lywodraeth Cymru mewn perthynas â monitro a gwerthuso'r cyfnod cynnar o ran gweithredu'r cynnig. Bydd angen i'r wybodaeth hon gael ei storio mewn ffordd sy'n ei gwneud yn bosibl llunio adroddiadau misol a chwarterol. Ceir manylion pellach ynghylch Gwerthuso a Monitro yn Adran 11.

108. Gall yr Awdurdodau Gweithredu archwilio'r posibilrwydd o addasu systemau cyfrifiadurol presennol neu ddefnyddio cronfa ddata generig, megis Excel, i gasglu'r wybodaeth. Fodd bynnag, ystyrir mai system dros dro fydd unrhyw system a roddir ar waith ar gyfer y cyfnod gweithredu cynnar, gyda system genedlaethol ar gael pan fydd y cynnig yn cael ei gyflwyno'n llawn. Felly mae'n rhaid rhoi ystyriaeth ofalus i'r buddsoddiad ariannol mewn unrhyw system o'r fath a chynnal dadansoddiad o gost a budd i sicrhau'r lefel gywir o fuddsoddiad o ran amser, ymdrech ac arian.

Hysbysu rhieni

109. Bydd angen sefydlu system i hysbysu rhieni ynghylch canlyniad eu cais a ph'un a ganfuwyd eu bod yn gymwys ai peidio. Bydd angen i'r Awdurdodau Gweithredu ystyried amseroldeb y cyfathrebiad hwn a sut y bydd yn digwydd, yn electronig trwy'r e-bost ynteu ar ffurf copi caled trwy lythyr.

110. Yn ogystal â phenderfyniad, bydd ar rieni angen gwybodaeth am y canlynol hefyd:

- y broses ar gyfer sicrhau darparwr, gan gynnwys y broses os nad yw darparwr y byddant yn cysylltu ag ef wedi'i gofrestru'n barod ar gyfer y cynnig, h.y. cyngor ynghylch ble y gall darparwr gael gwybodaeth am gofrestru;
- y broses os na fydd darparwr yn dymuno cymryd rhan yn y cynnig;
- beth sy'n digwydd unwaith y mae darparwr wedi cytuno i gynnig lle ar gyfer gofal plant o dan y cynnig;
- manylion y costau sydd wedi'u cynnwys yn y gyfradd, h.y. nad yw'r gyfradd yn cynnwys costau teithio, gweinyddu a ffioedd cadw etc;
- manylion y gwahaniaethau rhwng contract safonol gyda'r darparwr a chontract ar gyfer y cynnig. Dylai fod yn glir bod y rhiant, wrth gytuno i gymryd lle gofal plant, yn ymrwymo i gontract preifat gyda'r darparwr y mae'n atebol amdano.

111. Dylai fod yn glir i rieni mai cyfrifoldeb y rhiant yw sicrhau gofal plant sy'n diwallu anghenion unigol, ac y dylid ceisio hyn o'r ddarpariaeth bresennol. Fodd bynnag, dylai'r Awdurdodau Gweithredu wneud rhieni'n ymwybodol o'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd lleol sy'n gallu darparu gwybodaeth ynghylch pa ddarpariaeth sydd ar gael.

Y broses ar gyfer darparwyr

112. Bydd angen i ddarparwyr gofrestru i ddarparu'r cynnig ac, wrth wneud hynny, cytuno â thelerau ac amodau'r cynnig.

113. Bydd angen i'r Awdurdodau Gweithredu sefydlu proses ar gyfer cofrestru darparwyr a bydd angen iddynt roi cyhoeddusrwydd i'r broses hon trwy eu gwefannau Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd a gwefannau'r Awdurdodau Ymgysylltu y maent yn gweithio gyda nhw.

114. Bydd angen iddynt hefyd sefydlu proses ar gyfer cadarnhau gyda'r darparwr faint o oriau a ariennir gan y Llywodraeth ar gyfer pob plentyn unigol. Fel rhan o'r broses hon, awgrymir ei gwneud yn ofynnol i ddarparwr gwblhau ffurflen sy'n cadarnhau cais plentyn am ofal plant ac sy'n cynnwys manylion rhif adnabod unigryw'r plentyn, nifer yr oriau y mae plentyn yn eu hawlio, y patrwm a'r diwrnodau y bydd yr oriau hyn yn cael eu hawlio ar eu cyfer a chyfanswm yr oriau y mae'r plentyn gyda'r darparwr. Wedyn bydd angen i'r Awdurdod Gweithredu gynnal ymarfer cysoni i sicrhau bod nifer yr oriau a ariennir gan y Llywodraeth y mae'r rhiant yn eu hawlio yn cyd-fynd â'r rheini ar ei gais ac y gellir eu bodloni o fewn eu hawl.

Contract y darparwr

115. Cyn gallu darparu gofal plant o dan y cynnig bydd angen i ddarparwr fod wedi cofrestru yn gyntaf gyda'r Awdurdod Gweithredu ar gyfer taliadau a bydd angen iddo fod wedi cytuno â thelerau ac amodau'r cynnig, fel y nodir mewn contract rhwng awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar a darparwr.

116. Y contract hwn fydd yn diffinio ac yn rheoli'r berthynas rhwng yr awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar a'r darparwr a bydd yn darparu'r sail gyfreithiol i'r berthynas. Bydd y contract yn nodi cyfrifoldebau a rhwymedigaethau o ran taliadau ac ad-daliadau. Argymhellir felly bod cydweithwyr mewnol perthnasol yn cael eu cynnwys yn y broses o lunio'r contract gan gynnwys, ymhlith cydweithwyr eraill, cydweithwyr yn y gwasanaethau cyfreithiol ac archwilio, er mwyn sicrhau bod gofynion cyfreithiol, gofynion cyffredinol o ran data a diwydrwydd dyladwy ar gyfer yr awdurdod lleol unigol sy'n weithredwr cynnar yn cael eu cyflawni.

117. Fel lleiafswm, cynghorir bod y canlynol yn cael eu cymryd i ystyriaeth wrth lunio contract darparwr:

- Manylion mewn perthynas â thaliadau, y broses a rheoleidd-dra etc;
- Gofynion monitro a gwerthuso – manylion y gofynion adrodd; lefel ac amseriad, a gofynion mewn perthynas â'r contractwr annibynnol a gafodd ei gaffael i werthuso'r cynnig. Dylai fod yn eglur bod darparu'r data'n un o ragofynion cyfranogi yn y cynnig ac y gallai methiant i ddarparu'r wybodaeth ofynnol arwain at weithredu yn yr un modd ag unrhyw achos arall o dorri telerau ac amodau'r cynnig.
- Manylion atebolrwydd mewn perthynas â gofal y plentyn ac unrhyw ofynion megis asesiadau neu becynnau cymorth iechyd a diogelwch y mae'n ofynnol i ddarparwr eu cwblhau;
- Manylion y cyfrifoldebau o ran hysbysu'r parti arall os bydd un parti'n dod yn ymwybodol o newid yn amgylchiadau rhiant sy'n effeithio ar ei gymhwysra;
- Manylion mewn perthynas â thaliadau os bydd rhiant yn mynd y tu hwnt i'r cyfnod esemptio dros dro o wyth wythnos ac yn parhau i ddefnyddio'r gofal plant;
- Y broses os canfyddir ymddygiad twyllodrus ar ran y darparwr.

118. Efallai y bydd awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar yn dymuno gofyn am y canlynol hefyd o ran sicrwydd:

- Tystiolaeth ddigonol o hyfywedd ariannol y darparwr, h.y. prawf o sefyllfa ariannol;
- Copi o'r contract rhwng y rhiant a'r darparwr;

Cod Ymarfer ar Gyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi

119. Cyhoeddwyd y [Cod Ymarfer newydd ar Gyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi](#) ym mis Mawrth 2017. Mae'r cod yn rhwymo sefydliadau yn y sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector i set o gamau gweithredu sy'n ymdrin ag arferion cyflogaeth anghyfreithlon ac annheg.

120. Mae disgwyl i'r holl sefydliadau yn y sector cyhoeddus, busnesau a sefydliadau yn y trydydd sector sy'n derbyn cyllid gan y sector cyhoeddus, boed yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol trwy grantiau neu gontractau, ymrwmo i'r Cod. Anogir sefydliadau eraill yng Nghymru i ymrwmo iddo.

121. O ran y cynnig, ystyrir y bydd disgwyl i'r awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnal ymrwymo i'r cod. Fodd bynnag, nid oes gofyniad i ddarparwyr gofal plant wneud yr un modd. Fel busnesau, byddai darparwyr gofal plant yn cael eu hannog i ymrwymo i'r cod fel arfer da, ond nid yw'n un o ofynion y cynnig. Ni ystyrir bod contract gofal plant o dan y cynnig yn rhan o gadwyn gyflenwi'r sector cyhoeddus. Caiff y contract gofal plant ei negodi a'i gytuno rhwng y rhiant a'r darparwr.

Proses ar gyfer talu darparwyr

122. Bydd angen i Awdurdodau Gweithredu sefydlu system a phroses ar gyfer talu darparwyr. Bydd angen i ddarparwyr gofrestru fel cyflenwr gydag Awdurdod Gweithredu er mwyn gallu hawlio am ofal plant a ddarperir o dan y cynnig.

123. Yn ogystal, bydd angen i'r Awdurdodau Gweithredu ddatblygu system a fydd yn caniatáu iddynt dalu darparwyr yn fisol ymlaen llaw (lle'n bosibl) a chasglu gwybodaeth at ddibenion monitro a gwerthuso ar gyfer y mis blaenorol.

124. Rydym yn cynghori bod darparwyr yn cael eu talu ymlaen llaw, lle bynnag y bo modd, ar gyfer yr oriau o ofal plant a ddarperir trwy'r cynnig. Os nad yw systemau archwilio mewnol yr awdurdod lleol yn caniatáu i daliadau gael eu gwneud ymlaen llaw, dylid talu ar ffurf ôl-daliadau cyn gynted â phosibl ar ôl i'r lleoliad gofal plant ddarparu'r oriau hynny drwy'r cynnig.

Ailwirió cymhwystra

125. Bydd angen i awdurdodau gweithredu ddatblygu system i gadarnhau a yw rhieni sy'n manteisio ar y cynnig yn parhau i fod yn gymwys. Yr awdurdod lleol unigol sy'n weithredwr cynnar fydd i benderfynu pa system a sefydlir; fodd bynnag, bydd angen iddynt fod wedi'u hargyhoeddi bod unrhyw system a phroses yn ateb gofynion yr awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar o ran diwydrwydd dyladwy.

126. Bydd angen i'r ailwiriadau i sicrhau cymhwystra ar gyfer y tymor canlynol gael eu cynnal yn dymhorol ar bob ymgeisydd cyfredol, a hynny mewn modd amserol, gan roi amser i rieni ail-gadarnhau eu cymhwystra cyn i'r tymor ddechrau. Bydd angen ystyried amseriad y broses er mwyn sicrhau bod cymhwystra'n cael ei ail-gadarnhau o fewn y cyfnod esemptio dros dro o 8 wythnos a fyddai'n gymwys pe bai rhiant yn peidio â bod yn gymwys mwyach.

127. Ni ddisgwylir y bydd angen i ymgeiswyr ailgyflwyno ceisiadau llawn fel rhan o'r broses hon, ac ni fydd disgwyl i'r holl ymgeiswyr ddarparu tystiolaeth ddogfennol i ategu eu cymhwystra parhaus. Fodd bynnag, disgwylir y bydd hapwiriadau'n cael eu cynnal ar leiafswm o ugain y cant o'r rhieni hynny sy'n ailgadarnhau eu cymhwystra, lle bydd tystiolaeth bellach yn cael ei cheisio i brofi eu bod yn parhau i fod yn gymwys.

128. Bydd angen i'r broses ar gyfer yr ailwiriadau hyn a'u hamseriad gael eu pennu gan yr awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar.

Y broses adhawlio

129. Bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi Grant Gofal Plant i'r Awdurdodau Gweithredu i ariannu'r lleoedd gofal plant ar gyfer y cynnig. Yr Awdurdodau Gweithredu yw'r corff atebol mewn perthynas â'r Grant Gofal Plant a thaliadau i ddarparwyr (darparwyr trydydd parti). Felly, mae'r Awdurdodau Gweithredu'n gyfrifol am sicrhau bod y grant hwn yn cael ei ddefnyddio at ddibenion cymeradwy a dylent gymryd camau priodol i ddiogelu'r cyllid a ddarperir trwy'r grant.
130. Os canfyddir nad yw arian y grant gofal plant wedi cael ei ddefnyddio at ddibenion cymeradwy, lle mae rhiant nad yw'n gymwys/nad yw'n gymwys mwyach yn hawlio cyllid gan y Llywodraeth dan y cynnig neu lle mae darparwr yn hawlio cyllid gan y Llywodraeth dan y cynnig yn anghywir neu'n amhriodol, cyfrifoldeb yr Awdurdod Gweithredu yw adfer y cyllid hwn.
131. Felly bydd angen i'r Awdurdodau Gweithredu sefydlu proses ar gyfer adhawlio unrhyw arian a weinyddwyd yn anghywir/a hawliwyd trwy dwyll o dan y cynnig.

Apeliadau

132. Bydd angen i'r Awdurdodau Gweithredu gytuno ar broses ar gyfer ymdrin ag unrhyw apeliadau yn erbyn penderfyniad ynglŷn â chais. Bydd angen i unrhyw broses ac unrhyw benderfyniad dilynol ddigwydd ar lefel swyddogion ac ni ddylai gynnwys y cabinet nac unrhyw swyddog arall a etholwyd yn ddemocrataidd.
133. Dylai'r Awdurdodau Gweithredu gyfeirio at y canllawiau hyn wrth wneud penderfyniadau ynghylch apeliadau. Fodd bynnag, os ceir apêl neu her, a bod y penderfyniad polisi ynglŷn â hynny ddim wedi'i gynnwys yn y canllawiau, dylai'r Awdurdodau Gweithredu gyfeirio'r apêl at Lywodraeth Cymru i gael cyngor ynghylch y polisi.
134. Mae disgwyl i'r Awdurdodau Gweithredu hysbysu Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol eraill sy'n weithredwyr cynnar ynghylch unrhyw apeliadau a wneir. Dim ond y sail i'r apêl, y broses a'r canlyniad fydd yn cael eu rhannu. Ni fydd unrhyw wybodaeth bersonol yn cael ei rhannu.

Gofynion archwilio

135. Mae Llywodraeth Cymru'n disgwyl i'r Awdurdodau Gweithredu sefydlu systemau a gweithdrefnau ar gyfer gweinyddu'r cynnig sy'n ateb gofynion archwilio awdurdodau lleol unigol sy'n weithredwyr cynnar.

Diwydrwydd dyladwy

136. Mae disgwyl i'r Awdurdod Gweithredu, fel y corff sy'n atebol am ddarparu'r cynnig trwy'r grant gofal plant, sefydlu systemau a gweithdrefnau mewnol a chymryd camau priodol i ddiogelu'r cyllid a ddarparwyd trwy'r Grant Gofal Plant, sy'n eu hargyhoeddi hwy a Llywodraeth Cymru o ran diwydrwydd dyladwy.

Adran 10 - Cyllid

137. Yn ystod y cyfnod cynnar o ran gweithredu'r cynnig bydd Llywodraeth Cymru yn darparu tair ffrwd ariannu ar wahân ar gyfer yr awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar:

Grant Gweinyddu'r Cynnig Gofal Plant

138. Mae awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar yn cael cymorth ariannol, ar ffurf grant gweinyddol, i roi cymorth gyda chostau darparu'r cynnig cyn i systemau a phrosesau cenedlaethol gael eu sefydlu. O ran yr Awdurdodau Gweithredu, diben y grant yw galluogi pob awdurdod gweithredu lleol sy'n weithredwr cynnar i baratoi ar gyfer gweithredu'r cynnig yn gynnar o fewn ardaloedd penodedig a , a chytûn, ac ar gyfer nifer penodedig a chytûn o blant, yn ei awdurdod ei hun ac yn yr awdurdod partner. O ran yr Awdurdodau Ymgysylltu, diben y grant yw galluogi pob awdurdod ymgysylltu sy'n weithredwr cynnar i ymgysylltu â rhieni a darparwyr er mwyn hyrwyddo'r cynnig a chodi ymwybyddiaeth ohono, a darparu cymorth perthnasol i'r awdurdod gweithredu ar gyfer prosesu ceisiadau.

139. Nid yw'r cyllid wedi'i fwriadu i dalu cost y gofal plant ei hun.

Grant Gofal Plant

140. Bydd cyllid ar gyfer y gofal plant o dan y cynnig yn cael ei dalu i awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar ar ffurf Grant Gofal Plant. Bydd y grant yn cael ei dalu'n fisol, yn ôl-ddyledus, i awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar yn dilyn cwblhau a chyflwyno hawliad perthnasol. Yr awdurdodau lleol unigol fydd yn gyfrifol am ddatblygu proses ar gyfer talu i ddarparwyr.

Grant Anghenion Addysgol Arbennig

141. Dylai'r cynnig fod ar gael i unrhyw riant cymwys. Bydd Llywodraeth Cymru'n rhoi cyllid ychwanegol i bob awdurdod lleol sy'n weithredwr cynnar er mwyn dileu rhwystrau i ddarparwyr a rhieni cymwys sydd â phlant ag AAA a fyddai'n eu hatal rhag manteisio ar y cynnig. Gallai hyn gynnwys, ymhlith mesurau eraill, cynnig hyfforddiant, offer neu deganau arbenigol i'r darparwyr neu eu galluogi i gyflogi mwy o staff. Bydd canllawiau mwy penodol yn cael eu cyhoeddi ar ddefnyddio cyllid ar gyfer plant ag AAA.

Adran 11 - Monitro a gwerthuso

Monitro

142. Gwaith yr awdurdodau lleol sy'n weithredwyr cynnar yw profi elfennau gwahanol o'r broses o ddarparu'r cynnig er mwyn llywio'r cynnig terfynol a fydd yn cael ei gyflwyno ledled Cymru. Gan hynny, bydd yn ofynnol i'r Awdurdodau Gweithredu gasglu data penodol ac adrodd arno wrth Lywodraeth Cymru a phartïon eraill sydd wedi'u contractio bob hyn a hyn. Bydd gofyn i'r Awdurdodau Ymgysylltu ddarparu tystiolaeth ar gyfer gwerthuso'r cynnig gofal plant i werthuswyr annibynnol trydydd parti.

143. Bydd disgwyl i'r Awdurdodau Gweithredu ddefnyddio'r Llawlyfr Gwybodaeth Fonitro a ddarperir gan Lywodraeth Cymru. Bydd nodiadau desg cynhwysfawr yn cael eu darparu hefyd.

Yn fisol

144. Bydd y datganiadau misol gan yr Awdurdodau Gweithredu'n cynnwys dwy set o wybodaeth. Yn gyntaf, bydd gwybodaeth yn cael ei darparu am y canlynol;

- Nifer y ceisiadau a ddaeth i law yn y mis diwethaf
- Nifer y ceisiadau y barnwyd eu bod yn anghymwys yn y mis diwethaf
- Cyfanswm yr oriau yr ymgeisiwyd amdanynt yn y mis diwethaf
- Nifer y diwrnodau yr ymgeisiwyd am ofal plant ar eu cyfer
- Nifer y darparwyr (lle y bo'n hysbys) hyd yma
- Nifer y ceisiadau a ddefnyddiodd eu dewis cyntaf o ddarparwr yn y mis diwethaf

145. Bydd yr ail set o wybodaeth yn cynnwys:

- Nifer y plant sy'n cymryd rhan yn y cynnig (sy'n wahanol i geisiadau gan ei bod yn bosibl na fanteisiwyd ar rai ceisiadau llwyddiannus)
- Nifer yr oriau o ofal plant a archebwyd
- Nifer yr oriau y mae plant wedi mynychu gofal plant
- Nifer y plant sy'n derbyn gofal plant yn Gymraeg neu'n ddwyieithog
- Nifer y plant y mynegodd eu rhieni ddiddordeb mewn defnyddio darpariaeth Gymraeg
- Nifer y plant y mynegodd eu rhieni fwriad i ddefnyddio neu sydd eisoes yn defnyddio darpariaeth feithrin y Cyfnod Sylfaen
- Nifer yr atgyfeiriadau AAA
- Nifer y grantiau AAA a ddyrannwyd

146. Bydd yr wybodaeth hon yn cael ei hanfon i swyddogion Llywodraeth Cymru ddydd Llun gwaith olaf y mis. Mae'r dyddiadau cyflwyno wedi'u rhestru isod.

		Chwe	Maw	Ebr	Mai	Meh	Gorff	Awst	Medi	Hyd	Tach	Rhag	Ion	Chwe	Maw
Cyflwyniadau data cyfanredol gan yr Awdurdod Lleol	Cyfnod adrodd	05/02/18 - 04/03/18	05/03/18 - 01/04/18	02/04/18 - 06/05/18	7/05/18 - 3/06/18	04/06/18 - 01/07/18	02/07/18 - 05/08/18	06/08/18 - 02/09/18	03/09/18 - 30/09/18	01/10/18 - 04/11/18	05/11/18 - 02/12/18	03/12/18 - 30/12/18	31/12/18 - 03/02/19	04/02/19 - 03/03/19	04/03/19 - 31/03/19
	Erbyn		30/04/18	28/05/18	25/06/18	30/07/18	27/08/18	24/09/18	29/10/18	26/11/18	31/12/18	28/01/19	25/02/19	25/03/19	29/04/19
Cyflwyniadau data cyfanredol gan yr Awdurdod Lleol a Darparwyr	Erbyn		30/04/18	28/05/18	25/06/18	30/07/18	27/08/18	24/09/18	29/10/18	26/11/18	31/12/18	28/01/19	25/02/19	25/03/19	29/04/19

Yn chwarterol

147. Ar ddiwedd pob tymor ysgol bydd angen i'r Awdurdodau Gweithredu gyflwyno set data sy'n cynnwys gwybodaeth am bob plentyn sy'n defnyddio'r cynnig. Bydd yr wybodaeth yn cynnwys:

- Rhif adnabod unigryw'r plentyn
- Rhif cofrestru AGC y darparwr sy'n darparu'r cynnig i'r plentyn
- Nifer y darparwyr gofal plant a ddefnyddir fesul plentyn sy'n manteisio ar y cynnig
- Ethnigrwydd pob rhiant a restrir ar y ffurflen gais
- Statws AAA y plentyn
- P'un a yw'r plentyn yn cael cyllid AAA a ddarperir trwy'r cynnig gofal plant
- Nifer yr oriau o ofal plant a archebwyd ar gyfer y tymor, wedi'u rhannu fesul mis
- Nifer yr oriau o ofal plant a ddefnyddiwyd ar gyfer y tymor, wedi'u rhannu fesul mis
- Nifer yr oriau o ofal plant y Cyfnod Sylfaen sy'n cael eu defnyddio ar gyfer y tymor, wedi'u rhannu fesul mis
- Cyfanswm nifer y diwrnodau yr archebwyd gofal plant ar eu cyfer
- P'un a yw'r plentyn yn defnyddio Dechrau'n Deg
- O'r ffurflen gais:
 - Faint y mae rhieni'n ei wario ar hyn o bryd ar ofal plant bob mis cyn manteisio ar y cynnig
 - Pa mor hawdd neu anodd ydyw i rieni fforddio gofal plant
 - Faint o oriau o ofal plant ffurfiol y mae rhieni'n eu defnyddio ar gyfartaledd bob wythnos
 - Faint o oriau o ofal plant anffurfiol y mae rhieni'n eu defnyddio ar gyfartaledd bob wythnos
- Cyflog pob rhiant
- Faint o oriau y mae'r rhieni sydd ar y ffurflen gais yn eu gweithio bob wythnos, gan gynnwys goramser â thal a goramser heb dâl

148. Bydd yr wybodaeth hon yn cael ei hanfon unwaith ar ddiwedd mis Medi 2017 at ddibenion pennu llinell sylfaen ac yna ar ddiwedd pob tymor gan gynnwys gwybodaeth ar gyfer y tymor hwnnw.

149. Rhestrir y dyddiadau cyflwyno isod:

Cyfnod adrodd	Ionawr 2018 - Mawrth 2018	Ebrill 2018 - Medi 2018	Medi 2018 - Rhagfyr 2018	Ionawr 2019 - Mawrth 2019
Set ddata ddienw	30/04/2018	28/09/2018	31/01/2019	29/04/2019

Gwerthuso

150. Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu contractiwr trydydd parti i werthuso'r broses o weithredu'r cynnig gofal plant yn gynnar. Bydd adroddiad terfynol y gwerthusiad o flwyddyn gyntaf y cynnig gofal plant ar gael ar ddiwedd 2018.

151. Nod y gwerthusiad o flwyddyn gyntaf y cynnig yw:

- Gwerthuso pa mor effeithiol y mae'r cynnig yn cael ei ddarparu ar gyfer plant a rhieni yn ardaloedd y gweithredwyr cynnar a darparu gwersi ar gyfer y dyfodol;
- Gwerthuso'r effaith y mae'r cynnig gofal plant ar gyfer Cymru'n ei chael ar gyflogadwyedd rhieni, eu llesiant ac incwm gwario (sy'n gysylltiedig â thlodi) - mae'r fanyleb hefyd yn cydnabod bod y dystiolaeth ar gyfer hyn yn debygol o fod yn gyfyngedig yn y flwyddyn gyntaf;
- Gwerthuso effaith y cynnig gofal plant ar gyfer Cymru ar y sector gofal plant, gan ystyried yr effaith ar wahanol fathau o ddarparwyr gofal plant, newidiadau i arferion busnes ac effaith ymyriadau yn y farchnad gofal plant.

152. Fel y nodwyd yn flaenorol, dim ond at y cyfnod cynnar y mae'r terfynau yn y canllawiau hyn yn cyfeirio, ac maent at ddiben profi'r cynnig er mwyn llywio'r trefniadau yn y tymor hwy. Bydd y canfyddiadau monitro a gwerthuso'n amhrisiadwy o ran trefnu'r hyn a fydd maes o law yn gynnig a fydd ar gael ledled Cymru o 2020.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Risks

Risks

00001 Capacity within childcare settings

Description	As the childcare offer is taken up by more people in Denbighshire, there will be a requirement for more childcare settings and more settings offering Welsh provision, in specific areas of the Authority.
Date Last Reviewed	22/08/2018
Mitigating Action	A capital grant application has been submitted to WG, which if successful, will enable the capacity issues to be addressed in sufficient time to meet the anticipated need.
Risk	Technical/Operational/Infrastructure
Active	Yes
Key Risk?	Yes
Corporate Risk	Yes
Mitigation Strategy	Avoidance
Trend	Same
Likelihood & Impact	D3
Risk Closure Date	
Owners	James Wood

00002 Delivery Partner capacity

Description	Flintshire County Council is the delivery partner for DCC in respect of this project, and need to have the technical solution and the staffing in place in sufficient time, to undertake the delivery partner role on DCC's behalf.
Date Last Reviewed	22/08/2018
Mitigating Action	As part of the project planning, a task and finish group will be established for the Flintshire CC element, and milestones will be agreed in respect of the resources that they need to have in place for the implementation of the childcare initiative. Monthly project meetings will enable the progress against milestones to be reviewed
Risk	Technical/Operational/Infrastructure
Active	Yes
Key Risk?	Yes
Corporate Risk	Yes
Mitigation Strategy	Avoidance
Trend	Same
Likelihood & Impact	E2
Risk Closure Date	
Owners	James Wood

00003 WG revenue funding

Description	WG has provided £30k of revenue funding to DCC for the 2018/19 financial year to assist with the introduction of this initiative. Ideally WG need to provide a revenue stream for 2019/20 to ensure continued support for the childcare settings and service users as this initiative is planned to go live in April 2019. This would also assist with the planned capital works to improve the capacity within the childcare settings.
Date Last Reviewed	22/08/2018
Mitigating Action	There needs to be further discussion with WG in the next 3 months as we gear up for the roll out of the initiative. As the project progresses and the engagement work commences, we will have a greater knowledge of the ongoing requirement. The timescale also fits with the capital grant award decision, when we will know what future works are approved.
Risk	Organisational/Management/Human Factors
Active	Yes
Key Risk?	Yes
Corporate Risk	No
Mitigation Strategy	Reduction

Trend	Same
Likelihood & Impact	D3
Risk Closure Date	
Owners	James Wood

00005 Recruitment and associated engagement capacity

Description	<p>DCC is currently recruiting for a Families & Information Communications Outreach Development Worker on a fixed term contract until 31st March 2019, to undertake a significant proportion of the engagement with DCC's childcare settings and prospective service users, in preparation for the roll out of the initiative in April 2019.</p> <p>Given the limited term of the contract we may have no suitable applicants. If WG commit to additional revenue funding this will extend the duration of the post and make it more attractive, but we are not in a position to extend the post until there is a decision on revenue funding for 2019/20.</p>
Date Last Reviewed	22/08/2018
Mitigating Action	Utilise a portion of existing staffing hours to cover this role with staff who have the necessary expertise, and backfill some of their jobs with other staff to create some capacity.
Risk	Organisational/Management/Human Factors
Active	Yes
Key Risk?	Yes
Corporate Risk	Yes
Mitigation Strategy	Reduction
Trend	Same
Likelihood & Impact	C2
Risk Closure Date	
Owners	James Wood

00006 Partial roll out of childcare offer

Description	<p>WG has given a strong indication that they support a full roll out of the childcare initiative in DCC from April 2019, and our preparations are based on this position. There is a possibility that if WG have budget constraints, (i.e greater take up elsewhere than anticipated), that their fall back position will be a partial roll out in DCC in April 2019 and then extended County wide in September 2019.</p> <p>It is anticipated that the WG will confirm their intention in respect of the DCC roll out, this Autumn.</p> <p>Should DCC be required to go with a partial roll out in April, there will be significant PR work required to manage the partial implementation.</p>
Date Last Reviewed	22/08/2018
Mitigating Action	Press the WG for an early decision in this respect to enable the PR to be planned accordingly, and managed.
Risk	Political
Active	Yes
Key Risk?	Yes
Corporate Risk	Yes
Mitigation Strategy	Avoidance
Trend	Same
Likelihood & Impact	D2
Risk Closure Date	
Owners	James Wood

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	6 Medi 2018
Swyddog Arweiniol:	Cydlynnydd Craffu
Awdur yr Adroddiad:	Cydlynnydd Craffu
Teitl:	Rhaglen Waith Craffu

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn cyflwyno drafft rhaglen waith i'r dyfodol y Pwyllgor Craffu Cymunedau i'r aelodau ei hystyried.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Gofyn i'r Pwyllgor adolygu a chytuno ar ei raglen waith i'r dyfodol, a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i aelodau ar faterion perthnasol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn ystyried yr wybodaeth a ddarparwyd ac yn cymeradwyo, diwygio neu'n newid ei raglen gwaith i'r dyfodol fel y gwêl yn briodol.

4. Manylion am yr adroddiad.

4.1 Mae Adran 7 o Gyfansoddiad Cyngor Sir Ddinbych yn nodi cylch gorchwyl, swyddogaethau ac aelodaeth pob Pwyllgor Craffu. Mae'r Adran hon hefyd yn cynnwys rheolau gweithdrefnau a thrafodaeth ar gyfer cyfarfodydd pwyllgorau.

4.2 Mae'r Cyfansoddiad yn amodi bod yn rhaid i bwyllgorau craffu'r Cyngor baratoi ac adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Drwy adolygu a blaenoriaethu materion mae modd i aelodau sicrhau fod y rhaglen waith yn cyflwyno rhaglen dan arweiniad yr aelodau.

4.3 Arfer sydd wedi'i fabwysiadu yn Sir Ddinbych ers nifer o flynyddoedd yw bod pwyllgorau craffu'n cyfyngu ar nifer yr adroddiadau a ystyrir mewn unrhyw gyfarfod i uchafswm o bedwar, yn ogystal ag adroddiad rhaglen waith y Pwyllgor ei hun. Nod y dull hwn yw hwyluso cael trafodaeth fanwl ac effeithiol ar bob pwnc.

4.4 Yn y blynyddoedd diweddar mae Llywodraeth Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru wedi tynnu sylw at yr angen i gryfhau rôl craffu ar draws llywodraeth leol a gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru, gan gynnwys defnyddio craffu fel modd o ymgysylltu â phreswylwyr a defnyddwyr

gwasanaeth. O hyn ymlaen disgwylir i graffu ymgysylltu'n well ac yn amlach â'r cyhoedd gyda golwg ar sicrhau penderfyniadau gwell a fydd yn y pen draw yn arwain at well canlyniadau i ddinasyddion. Bydd Swyddfa Archwilio Cymru yn mesur effeithiolrwydd craffu wrth gyflawni'r disgwyliadau hyn.

4.5 Gan ystyried y weledigaeth genedlaethol ar gyfer craffu ac ar yr un pryd ganolbwyntio ar flaenoriaethau lleol, argymhellodd y Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu (GCIGC) y dylai pwyllgorau craffu'r Cyngor, wrth benderfynu ar eu rhaglenni gwaith, ganolbwyntio ar y meysydd allweddol canlynol:

- arbedion ar y gyllideb;
- cyflawni amcanion y Cynllun Corfforaethol (gyda phwyslais arbennig ar y modd o'u cyflawni yn ystod cyfnod o galedi ariannol);
- unrhyw eitemau eraill a gytunwyd gan y Pwyllgor Craffu (neu'r GCIGC) fel blaenoriaeth uchel (yn seiliedig ar y meini prawf profion 'PAPER' - gweler ochr gefn y 'ffurflen gynnig aelodau' yn Atodiad 2) a;
- Materion brys, materion na ellir eu rhagweld neu faterion â blaenoriaeth uchel

Ffurflenni Cynnig ar gyfer Craffu

4.6 Fel y crybwyllwyd ym mharagraff 4.2 uchod, mae Cyfansoddiad y Cyngor yn gofyn i bwyllgorau craffu baratoi ac adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Er mwyn cynorthwyo'r broses o flaenoriaethu adroddiadau, os yw'r swyddogion o'r farn fod pwnc yn haeddu'r amser i gael ei drafod ar agenda fusnes y Pwyllgor, mae'n rhaid iddynt wneud cais ffurfiol i'r Pwyllgor i ystyried derbyn adroddiad ar y pwnc hwnnw. Gwneir hyn trwy gyflwyno 'ffurflen gynnig' sy'n egluro pwrpas, pwysigrwydd a chanlyniadau posibl y pynciau a awgrymir. Nid oes un ffurflen gynnig wedi dod i law oddi wrth swyddog i'w ystyried yn y cyfarfod cyfredol.

4.7 Er mwyn gwneud gwell defnydd o amser craffu drwy ganolbwyntio adnoddau pwyllgorau i graffu testunau'n fanwl, gan ychwanegu gwerth drwy'r broses o wneud penderfyniadau a sicrhau gwell canlyniadau ar gyfer preswylwyr, penderfynodd y GCIGC y dylai'r aelodau, yn ogystal â swyddogion, gwblhau 'ffurflenni cynnig ar gyfer craffu' yn amlinellu pam eu bod yn credu y byddai'r testun yn elwa o fewnbwn craffu. Gellir gweld copi o 'ffurflen gynnig' yn Atodiad 2. Mae ochr gefn y ffurflen hon yn cynnwys siart lif sy'n rhestru'r cwestiynau y dylai aelodau eu hystyried wrth baratoi i gynnig eitem ar gyfer craffu, ac y dylai pwyllgorau eu gofyn wrth benderfynu ar addasrwydd testun arfaethedig i'w gynnwys ar raglen gwaith i'r dyfodol craffu. Os, ar ôl cwblhau'r broses hon, y penderfynir nad yw'r testun yn addas i'w craffu'n ffurfiol gan bwyllgor craffu, yna gellir ystyried dulliau eraill o rannu'r wybodaeth neu craffu ar y mater e.e. darparu 'adroddiad gwybodaeth', neu os yw'r mater yn un o natur leol gellir ei graffu gan y Grŵp Aelodau Ardal (GAA) perthnasol. Ni ddylai unrhyw eitemau gael eu cynnwys ar raglen gwaith i'r dyfodol heb i 'ffurflen gynnig ar gyfer craffu' gael ei chwblhau, ac i'r testun gael ei

gymeradwyo i'w gynnwys ar y rhaglen gan un ai'r Pwyllgor neu'r GCIGC. Mae cymorth ar gael i lenwi'r ffurflenni gan y Cydlynnydd Craffu.

Y Model Newydd Arfaethedig ar gyfer delio â Gwastraff ac Ail-gylchu

- 4.8 Roedd adroddiad ar yr uchod i'w gyflwyno i'r Pwyllgor i'w ystyried yn y cyfarfod hwn. Yn dilyn derbyn cais gan y Pennaeth Gwasanaeth cytunodd y Cadeirydd i ohirio cyflwyniad yr adroddiad tan gyfarfod nesaf y Pwyllgor ar 25 Hydref 2018. Sail y cais i ohirio'r eitem oedd fod y Cyngor yn aros i dderbyn cadarnhad gan Lywodraeth Cymru ynglŷn ag arian ar gyfer y prosiect, a'r ffaith fod mwy o waith angen ei wneud ar asesu'r newidiadau sydd angen eu gwneud i gyfleusterau gwastraff y Cyngor i ddelio a'r newidiadau arfaethedig. O ganlyniad mae cyflwyniad y cynigion i'r Cabinet hefyd wedi eu gohirio tan fis Rhagfyr.
- 4.9 O ganlyniad i gynnwys yr eitem uchod ar agenda fusnes cyfarfod y Pwyllgor mis Hydref gofynnir i aelodau ystyried a ddylid gohirio cyflwyniad rhai eitemau sydd eisoes wedi eu rhestru ar gyfer y cyfarfod hwnnw i gyfarfod diweddarach.

Rhaglen Waith i'r Dyfodol y Cabinet

- 4.10 Wrth benderfynu ar eu rhaglen waith i'r dyfodol mae'n bwysig fod pwyllgorau craffu yn ystyried amserlen rhaglen waith y Cabinet. Ar gyfer y diben hwn, mae rhaglen waith y Cabinet wedi ei chynnwys yn Atodiad 3.

Datblygiad Penderfyniadau'r Pwyllgor

- 4.11 Yn Atodiad 4 mae tabl yn crynhoi penderfyniadau diweddar y Pwyllgor ac yn cynghori aelodau am eu gweithrediad.

5. Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu

Dan drefniadau craffu'r Cyngor mae'r Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu(GCIGC) yn gweithredu fel pwyllgor cydlynu. Cyfarfu'r Grŵp ar 28 Mehefin 2018. Cynhelir cyfarfod nesaf y Grŵp yn ystod prynhawn 6 Medi 2018.

6. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Bydd craffu effeithiol yn gymorth i'r Cyngor gynnal y blaenoriaethau corfforaethol yn unol ag anghenion cymunedau a dymuniadau trigolion. Bydd datblygu ac adolygu'r rhaglen waith gydlynol yn barhaus yn cynorthwyo'r Cyngor i ddarparu ei flaenoriaethau corfforaethol, i wella canlyniadau i breswylwyr tra hefyd yn dygymod â thoriadau llym yn y gyllideb.

7. Faint fydd hyn yn costio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae'n bosib y bydd yn rhaid i wasanaethau neilltuo amser swyddog i gynorthwyo'r Pwyllgor gyda'r eitemau a nodwyd yn y rhaglen waith a chydag unrhyw gam gweithredu yn dilyn ystyried yr eitemau hynny.

8. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les? Gellir lawrlwytho'r adroddiad Asesiad o Effaith ar Les o'r [wefan](#) a dylai gael ei gynnwys fel atodiad i'r adroddiad hwn

Nid oes Asesiad o Effaith ar Les wedi ei wneud mewn perthynas â phwrpas neu gynnwys yr adroddiad hwn. Ond bydd y Pwyllgor Craffu, drwy ei waith yn craffu darpariaeth gwasanaethau, polisïau, gweithdrefnau ac argymhellion, yn ystyried eu heffaith neu eu heffaith posib ar yr egwyddor o ddatblygu cynaliadwy a'r amcanion o ran lles a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

9. Pa ymgynghori sydd wedi digwydd?

Does dim angen cynnal ymgynghoriad ar yr adroddiad hwn. Fodd bynnag, mae'r adroddiad ei hun a'r ystyriaeth a roir gan y Pwyllgor i'w raglen waith ar gyfer y dyfodol yn gyfystyr ag ymgynghoriad gyda'r Pwyllgor o ran ei raglen waith.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Nid oes risg wedi ei ganfod o ran y Pwyllgor yn ystyried ei raglen waith. Fodd bynnag, wrth adolygu ei raglen waith yn rheolaidd gall y Pwyllgor sicrhau bod meysydd sy'n peri pryder yn cael eu hystyried a'u harchwilio fel y maent yn dod i'r amlwg a bod argymhellion yn cael eu gwneud er mwyn mynd i'r afael â nhw.

11. Grym i wneud Penderfyniad

Mae Adran 7.11 o Gyfansoddiad y Cyngor yn amodi fod y pwyllgorau Craffu a/neu Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu yn gyfrifol am osod eu rhaglenni gwaith ac y dylent, pan yn penderfynu ar eu rhaglenni roi ystyriaeth i ddymuniadau yr Aelodau hynny o'r Pwyllgor nad ydynt yn aelodau o'r grŵp gwleidyddol mwyaf ar y Cyngor.

Swyddog Cyswllt:

Cydlynnydd Craffu

Rhif ffôn: (01824) 712554

e-bost: rhian.evans@sirddinbych.gov.uk

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Note: Items entered in italics have not been approved for submission by the Committee. Such reports are listed here for information, pending formal approval.

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
25 October	Cllr. Huw Hilditch Roberts	1. <i>Ysgol Rhewl and Ysgol Llanbedr Dyffryn Clwyd</i> [Education]	<i>An evaluation of the support provided to both schools and stakeholders during the period leading up to</i> <i>(i) the closure of Ysgol Rhewl and the transfer of pupils to the new area school in Ruthin; and</i> <i>(ii) the WG's Cabinet Secretary's announcement in relation to Ysgol Llanbedr D C's appeal and subsequent future arrangements for the education of its pupils</i>	<i>To ensure that pupils and stakeholders are adequately supported by the education authority to ensure that the pupils are not disadvantaged, attain the desired outcomes and realise their potential</i>	<i>Karen Evans/Geraint Davies/James Curran</i>	<i>October 2017</i>
	Cllr. Tony Thomas	2. Planning Enforcement	To detail the effectiveness of the planning enforcement regime and detail the criteria used to determine and	To evaluate the effectiveness of enforcement action undertaken against contravention of planning conditions to determine whether it is an effective use of resources which supports residents and will realise the Council's efforts to deliver its	Emlyn Jones/Paul Mead	By SCVCG March 2018

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
			prioritise enforcement action	corporate priorities and the Corporate Plan		
	Leader	3. Tourism, Events & Destination Management (tbc)	To detail the progress achieved to date with various tourism initiatives and their contribution towards delivering the Council's overall ambition in relation to economic development	Effective and appropriate support to the county's businesses and communities in relation to developing a sustainable tourism economy that aligns and contributes towards the delivery of the Council's overall ambition in respect of economic development	Peter McDermott	September 2017(rescheduled by SCVCG June 2018)
	Cllr. Brian Jones	4. Proposed New Waste & Recycling Model	To consider the full business case and costs for the provision of the new waste & recycling service along with an analysis of the responses received to the public consultation on the proposed new model	Detailed evaluation of the business case and benefits of the proposed new model and the formulation of recommendations for presentation to Cabinet in October 2018 in relation to the proposed new model	Tony Ward	By SCVCG June 2018 (rescheduled August 2018)
13 December						
24 Jan 2019	Cllr. Tony Thomas	1. Caravan and Holiday Park Regulation Procedure	To assess the effectiveness of the county's regulation procedure in	Ensuring that all regulatory stipulations are adhered to and that holiday caravan sites contribute towards the economic prosperity of	Emlyn Jones/Paul Mead	By SCVCG January 2018

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
				ensuring that caravan and holiday park planning and licensing conditions are complied with	the area and local residents are supported to live in homes that meet their needs		
14 March	Cllr. Tony Thomas	1.	Seagull Management Update	To report on the progress made in developing and delivering the Seagull Management Action Plan and the associated Public Awareness Campaign	An assessment of whether appropriate and proportionate actions are being taken to protect residents, businesses and visitors from the nuisance caused by gulls and whether the measures taken are effective and support the delivery of the Council's Corporate Plan	Emlyn Jones/Gareth Watson	March 2018
	Cllr. Brian Jones	2.	Car Park Asset Management Plan	To detail the progress made to date with the delivery of the asset management plan and associated initiatives	To realise the delivery of the plan, the investment programme in the county's car parks and the associated initiatives with a view to delivering the connected communities and environment priorities within the Council's corporate plan	Emlyn Jones/Mike Jones	March 2018
	Cllr. Brian Jones Reps from Dŵr Cymru Welsh Water & NRW to be invited	3.	Flood Management Responsibilities in Denbighshire	To present the conclusions of the joint study into whether improvements could be made to the management of the Rhyl Cut and Prestatyn Gutter, adjacent drains and	An assessment of whether the Council effectively fulfils its responsibilities in relation to flood management and mitigation and works effectively with partner organisations to reduce the risk of flooding and deliver the Environment and Resilient Communities priorities of the Corporate Plan	Tony Ward/Wayne Hope	March 2018

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
				sewers, and to outline each organisation's responsibilities in relation to flood management and flood mitigation			
9 May	Cllr. Julian Thompson-Hill	1.	Universal Credit (unless concerns merit it to be brought to Scrutiny earlier)	To detail: (i) the impact of the introduction of Universal Credit (full service) on Council services and residents 12 months following roll-out to the majority of the county area; (ii) the effectiveness of the measures taken by the Council and its partners with a view to mitigating the effects of its introduction on residents and Council services, including the lessons learnt; and	An understanding of the impact of UC on Council services and on residents during the early roll-out stages of the new benefits system in the county; an assessment of the effectiveness of measures taken to date in supporting services and residents to deal with the changes and proposed plans for dealing with the remainder of the rollout and the eventual migration of current benefit recipients onto the new UC in due course. Scrutiny's consideration of the above matters will assist it to identify proposed ways to mitigate against the effects of UC adversely affecting the Council's aim of building resilient communities	Paul Barnes/Rachel Thomas	May 2018

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
				(iii) the work underway to mitigate the impact on services and residents in readiness for the migration current benefit recipients on to UC in due course			
	Leader	2.	Tourism Signage Strategy for Denbighshire	To outline the progress made by the Working Group in developing a tourism signage strategy for the county, consideration of potential funding sources, and the anticipated timescale for the project's delivery	The development of a tourism signage strategy that complements trunk road signage and technological innovations in the field of tourism, takes into account the aims of 'The Wales Way' project, attracts visitors and increases the value of tourism spend in the county in line with the corporate priority relating to the Environment, and in-keeping with the outcomes of Denbighshire's Tourism Strategy	Mike Jones/Peter McDermott	May 2018
4 July							
5 Sept							
24 Oct	Cllr. Huw Hilditch Roberts	1.	<i>Impact of the Ruthin Primary Education Area Review</i>	<i>To consider the findings of the of the impact assessment (based on the</i>	<i>Identification of any negative or unintended/unexpected outcomes from the school reorganisation decisions that will assist planning for</i>	<i>Karen Evans/Geraint Davies/James Curran</i>	<i>October 2017</i>

Tudalen 87

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
		[Education]	WBFG Act principles and goals) undertaken following the conclusion, implementation of the decisions relating to the review	similar projects in future to ensure the well-being of all stakeholders		
12 Dec						

Future Issues

Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered

For future years

Information/Consultation Reports

Information / Consultation	Item (description / title)	Purpose of report	Author	Date Entered

Note for officers – Committee Report Deadlines

Meeting	Deadline	Meeting	Deadline	Meeting	Deadline
25 October	11 October	13 December	29 November	24 January 2019	10 January 2019

Communities Scrutiny Work Programme.doc
23/08/2018 RHE

Ffurflen Gynnig ar gyfer Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol Craffu	
ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	
AMSERLEN I'W HYSTYRIED	
TESTUN	
Beth sydd angen ei graffu arno (a pham)?	
Ydi'r mater yn un o bwys i drigolion/busnesau lleol?	YDI/NAC YDI
Ydi craffu yn gallu dylanwadu ar bethau a'u newid? (Os 'ydi' nodwch sut rydych chi'n meddwl y gall craffu ddylanwadu neu newid pethau)	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn ymwneud â gwasanaeth neu faes sy'n tanberfformio?	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn effeithio ar nifer fawr o drigolion neu ardal fawr o'r Sir? (Os 'ydi', rhowch syniad o faint y grŵp neu'r ardal yr effeithir arni)	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn gysylltiedig â blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor? (Os 'ydi' nodwch pa flaenoriaethau)	YDI/NAC YDI
Hyd y gwyddoch, oes yna rywun arall yn edrych ar y mater hwn? (Os 'oes', nodwch pwy sy'n edrych arno)	OES/NAC OES
Os derbynnir y testun ar gyfer craffu, pwy fyddai arnoch chi eisiau eu gwahodd e.e. Aelod Arweiniol, swyddogion, arbenigwyr allanol, defnyddwyr y gwasanaeth?	
Enw'r Cynghorydd/Aelod Cyfetholedig	
Dyddiad	

Ystyried addasrwydd pwnc ar gyfer craffu

Ffurflen Gynnig / Cais a dderbyniwyd

(dylid rhoi ystyriaeth ofalus i'r rhesymau dros wneud cais)

Ydi o'n bodloni'r gofynion canlynol?

- **Diddordeb Cyhoeddus** – ydi'r mater o bwys i drigolion?
- **Effaith**– fedr craffu yn gael effaith ar bethau a'u newid?
- **Perfformiad** – ydi o'n wasanaeth neu faes sy'n tanberfformio?
- **Graddfa** – ydi o'n effeithio ar nifer o drigolion neu ardal ddaearyddol fawr?
- **Ailadrodd** – ydi'r mater yn destun craffu/ymchwiliad gan berson neu gorff arall?

Dim gweithredu pellach gan y Pwyllgor Craffu. Gellir ei gyfeirio at gorff arall neu ofyn am adroddiad er gwybodaeth.

- Penderfynu ar y canlyniadau a ddymunir
- Penderfynu ar gwmpas a swmp y gwaith craffu sydd ei angen a'r dull mwyaf priodol o graffu (h.y. adroddiad pwyllgor, ymchwiliad grŵp tasg a gorffen neu aelod cyswllt ac ati)
- Os penderfynir sefydlu grŵp tasg a gorffen, dylid penderfynu ar amserlen yr ymchwiliad, pwy fydd yn rhan o'r ymchwiliad, beth yw'r gofynion ymchwilio, a oes angen cyngor arbenigol a thystion, a beth yw'r trefniadau adrodd ac ati.

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
25 Sept	1	Implementation of Welsh Government free childcare offer in Denbighshire	To consider the proposed implementation of the Welsh Government free childcare offer in Denbighshire	Tbc	Cllr Huw Hilditch-Roberts / James Wood / Karen Evans
	2	Future provision of environmental crime enforcement functions	To consider an options appraisal with recommendations for the future provision of environmental crime enforcement within the county	Yes	Councillor Tony Thomas / Emlyn Jones
	3	Bodelwyddan Castle Hotel	To obtain Cabinet approval for terms negotiated for the disposal of Bodelwyddan Castle Hotel to the Tenant	Yes	Councillor Julian Thompson-Hill / Gerald Thomas / Rebecca Williams
	4	Business Improvement Districts	To inform members of progress made on developing Business Improvement Districts and to make a recommendation in respect of the Business Plan	Tbc	Councillor Hugh Evans / Mike Horrocks
	5	Contract Variation for DCC Household Waste Recycling Centres	To request Cabinet approval for a contract variation for	Yes	Councillor Brian Jones / Tony Ward / Tara Dumas

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
			DCC Household Waste Recycling Centres		
	6	Employment Policies	To consider a number of employment policies for approval	Yes	Councillor Mark Young / Catrin Roberts, Andrea Malam
	7	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Richard Weigh
	8	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator
30 Oct	1	Collaborative Procurement Unit	To consider an extension of the collaborative arrangements with Flintshire County Council	Yes	Councillor Julian Thompson-Hill / Lisa Jones / Helen Makin
	2	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Richard Weigh
	3	North Wales Growth Bid Priority Projects	To support the regional priorities for the Growth Bid discussions with Government	Yes	Councillor Hugh Evans / Graham Boase
	4	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
20 Nov	1	Corporate Plan 2017-2022 (Q2)	To review progress against the performance management framework	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Nicola Kneale
	2	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Richard Weigh
	3	Rhyl Regeneration Programme re-launch	To support the future arrangements regarding the regeneration of Rhyl	Yes	Councillor Hugh Evans / Graham Boase
	4	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator
18 Dec	1	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Richard Weigh
	2	Denbighshire County Council Waste & Recycling Model	To seek approval to develop/implement a new model for waste and recycling service, subject to confirmation of funding from Welsh Government	Yes	Councillor Brian Jones / Tony Ward / Tara Dumas
	3	North Wales Construction Framework 2	To appoint contractors for the project	Yes	Tania Silva

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
	4	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator
28 May 2019	1	North Wales Growth Bid Governance Agreement 2	To approve the governance arrangements in relation to the implementation of the growth deal.	Yes	Councillor Hugh Evans / Graham Boase / Gary Williams

Note for officers – Cabinet Report Deadlines

<i>Meeting</i>	<i>Deadline</i>	<i>Meeting</i>	<i>Deadline</i>	<i>Meeting</i>	<i>Deadline</i>
<i>September</i>	11 September	<i>October</i>	16 October	<i>November</i>	6 November

Updated 16/08/18 - KEJ

Cabinet Forward Work Programme.doc

Progress with Committee Resolutions

Date of Meeting	Item number and title	Resolution	Progress
12 July 2018	5. Welsh Ambulance Service Trust and the GP Out of Hours Service	<i>Resolved:</i> - <i>subject to the above observations to receive the presentations by the Welsh Ambulance Service Trust the GP Out of Hours Service</i>	No further action required
	6. Denbighshire County Council Cemeteries	<i>Resolved:</i> - <i>subject to the above observations</i> <i>(i) that there was not a need to establish a Scrutiny Task and Finish Group to consider the issue of future capacity in Council cemeteries;</i> <i>(ii) to support the existing policies relating to the management of the council's cemeteries; and</i> <i>(iii) to support the proposals to increase burial fees to bring Denbighshire fees in line with neighbouring authorities</i>	Lead Member and officers advised of the Committee's recommendations

Mae tudalen hwn yn fwiadol wag